

ОДИТЕН ДОКЛАД

№ 0660100415

за извършен одит на отчета за изпълнението на бюджета на държавното обществено осигуряване за периода от 01.01.2014 г. до 31.12.2014 г.

септември 2015 г.

Настоящият окончателен одитен доклад е приет с Решение № 123 от 03.09.2015 г.
на Сметната палата

СЪДЪРЖАНИЕ

Списък на съкращенията	3
Част първа Резюме	4
Част втора Въведение	5
1. Основание за извършване на одита	5
2. Информация за одитираната организация	5
3. Одитиран период	6
4. Предмет на одита	6
5. Цели на одита	6
6. Обхват на одита	6
7. Критерии за оценка	7
8. Одитни стандарти	7
Част трета Констатации	7
I. Изготвяне, утвърждаване и представяне на отчета за изпълнението на бюджета на ДОО за 2014 г.	7
II. Структура и съдържание на отчета за изпълнението на бюджета на ДОО за 2014 г.	8
III. Изпълнение на бюджета на ДОО за 2014 г.	9
1. По Раздел „Приходи и трансфери”	9
2. По Раздел „Разходи и трансфери”	15
3. По Раздел „Финансиране”	28
4. По Раздел „Дефицит/излишък”	28
Част четвърта Заключение	29
Част пета Препоръки	30
Част шеста Отговори на одитираната организация	31
Опис на одитните доказателства	32

СПИСЪК НА СЪКРАЩЕНИЯТА

Съкращение	Пълно наименование
АЗ	Агенция по заетостта
АСП	Агенция за социално подпомагане
ДБ	Държавен бюджет
ДДС	Данък върху добавената стойност
ДОО	Държавно обществено осигуряване
ЕБК	Единна бюджетна класификация
ЕИБ	Европейската инвестиционна банка
ЕС	Европейския съюз
ЕЦБ	Европейската централна банка
ЗБДОО	Закон за бюджета на ДОО
ЗНЗ	Закон за насърчаване на заетостта
ЗПФ	Закон за публичните финанси
КПК	Краткосрочни плащания и контрол
КСО	Кодекс за социално осигуряване
МСВОИ	Международни стандарти на върховните одитини институции
МТСП	Министерство на труда и социалната политика
МФ	Министерство на финансите
НАП	Национална агенция за приходите
НЕЛК	Национална експертна лекарска комисия
НЗОК	Национална здравноосигурителна каса
НОИ	Национален осигурителен институт
ПЗР	Преходни и заключителни разпоредби
ПМС	Постановление на Министерски съвет
ПОБ	Парични обезщетения за беработица
СФУК	Системи за финансово управление и контрол
ТЕЛК	Териториална експертна лекарска комисия
ТП	Териториално поделение
ЦБ	Централен бюджет
ЦУ	Централно управление

Част първа РЕЗЮМЕ

Извършен е одит на отчета за изпълнението на бюджета на държавното обществено осигуряване (ДОО) за периода от 01.01.2014 г. до 31.12.2014 г. в Националния осигурителен институт (НОИ).

Одитиран обект е отчета за изпълнението на бюджета на ДОО и състоянието на Системите за финансово управление и контрол (СФУК), които са оценени спрямо изискванията на правната рамка - Закона за Сметната палата; Кодекса за социално осигуряване (КСО); Данъчно-осигурителния процесуален кодекс; Закона за бюджета на държавното обществено осигуряване (ЗБДОО) за 2014 г.; Закона за счетоводство; Закона за държавния бюджет на Република България за 2014 г.; Закона за публичните финанси (ЗПФ); Закона за финансово управление и контрол в публичния сектор; Постановление на Министерския съвет (ПМС) № 3 от 15.01.2014 г. за изпълнението на държавния бюджет (ДБ) на Република България за 2014 г.; и други нормативни и вътрешни актове.

При одита е установено:

Спазени са процедурите и сроковете по изготвяне, утвърждаване и представяне на отчета в Сметната плата и Народното събрание.

По структура и показатели отчетът за изпълнението на бюджета на ДОО за 2014 г. съответства на ЗБДОО за 2014 г., с изключение на отчетена като приход незначителна сума по показателя „Помощи, дарения и други безвъзмездно получени суми от чужбина“, вместо по показателя „Друго финансиране“. В отчета са посочени получени трансфери и разходи, непредвидени в ЗБДОО за 2014 г., които са в съответствие с действащото законодателство и са отчетени вярно.

Изпълнението на бюджета на ДОО за 2014 г. е както следва:

Осигурителните приходи по бюджета на ДОО за 2014 г. са преизпълнени с 0,9 на сто, което се дължи на преизпълнение на приходите от осигурителни вноски с 1,4 на сто.

Предвидените трансфери от ДБ в размер на 12 на сто върху сбора на осигурителните доходи на всички осигурени лица за календарната година и трансфера от Централния бюджет (ЦБ) за ДОО са преведени по бюджета на НОИ в пълен размер.

Постигната е икономия като получената допълнителна субсидия от ЦБ за покриване на недостига от средства е с 2,9 на сто по-малко от предвидената.

Получените по бюджета на ДОО трансфери от Министерството на труда и социалната политика (МТСП) по програми за осигуряване на заетост и трансфери за поетите осигурителни вноски и данъци не са предвидени в ЗБДОО за 2014 г., но са в изпълнение на действащото законодателство.

Общите разходи по бюджета на ДОО са превишени с 0,2 на сто, което се дължи на превишение на разходите за пенсии, социални помощи и обезщетения и отбрана и сигурност.

Превишението на разходите за пенсии се дължи на изплатените еднократни допълнителни суми към пенсиите през 2014 г., които не са предвидени в ЗБДОО за 2014 г.

Запазва се тенденцията нарастването на разходите за пенсии да изпреварва нарастването на приходите от осигурителни вноски.

Дължимите суми за надвзети пенсии, парични обезщетения за временна неработоспособност и обезщетения за безработица към 31.12.2014 г., подлежащи за събиране от НОИ, са увеличени с 40,7 на сто спрямо 2013 г., което се дължи на промяната на чл. 20 от КСО и засилената контролна дейност.

Установените дефицити по фондовете „Пенсии“, „Общо заболяване и майчинство“ и „Безработица“ са финансирани с постигнатите излишъци по бюджетите на фондовете

„Пенсии, несвързани с трудова дейност“, „Трудова злополука и професионална болест” и бюджета на НОИ.

Част втора ВЪВЕДЕНИЕ

1. Основание за извършване на одита

Настоящият одит е извършен на основание чл. 5, ал. 1, т. 4, във връзка с чл. 6, ал. 5 и чл. 38, ал. 1 от Закона за Сметната палата, Одитна задача № 359 от Програмата за одитната дейност на Сметната палата за 2015 г. и в изпълнение на Заповед № ОД-06-01-004 от 18.05.2015 г. на Тошко Тодоров – заместник-председател на Сметната палата.

2. Информация за одитираната организация

Държавната политика по ДОО се разработва, координира и провежда от министъра на труда и социалната политика. Националният осигурителен институт управлява държавното обществено осигуряване и изпълнява бюджета на ДОО. Годишният отчет за изпълнението на бюджета на ДОО се изготвя от НОИ и се внася от управителя му в Народното събрание за приемане едновременно с отчета за изпълнение на държавния бюджет за съответната година.

Набирането на финансовите средства, необходими за покриване на разходите на общественото осигуряване е от: осигурителни вноски, които се събират от Националната агенция за приходите (НАП); постъпления от глоби, санкции, наказателни лихви и други неданъчни приходи, като набраните средства не се капитализират. В края на всяка календарна година се установяват постъпленията и направените разходи, като действа принципът на солидарността.

Националният осигурителен институт е юридическо лице със седалище гр. София. Първостепенен разпоредител с бюджета на ДОО е управителят на НОИ, а второстепенни разпоредители в Териториалните поделения (ТП) на НОИ са техните директори. Контрол върху дейността на НОИ се осъществява от Надзорния съвет на НОИ.

Органи на управление на НОИ са Надзорният съвет, управителят и подуправителят. Надзорният съвет е съставен от представители на държавата и на национално представените работодателски и синдикални организации. За 2014 г. при определяне на състава са прилагани изискванията на КСО.¹

Надзорният съвет се състои от 12 членове, от които 2 са представители на всяка от представителните организации на работниците и служителите, признати съгласно Кодекса на труда, 4 са представители на представителните организации на работодателите и 6 са представители, определени от Министерския съвет, един от които е изпълнителният директор на НАП.

През 2014 г. са извършени две промени в състава на Надзорния съвет на НОИ, които са обнародвани в Държавен вестник.²

Националният осигурителен институт се състои от централно управление (ЦУ) и териториални поделения.

Дейността на НОИ се осъществява от администрация, която е организирана в 12 дирекции, 32 отдела и 2 сектора. През 2014 г. не са извършвани промени в броя и вида на организационните звена на ЦУ на НОИ.³

¹ чл. 35, ал. 1 от КСО „Надзорният съвет се състои от по един представител на всяка от представителните организации на работниците и служителите и на работодателите, признати съгласно Кодекса на труда и равен на тях брой представители, определени от Министерския съвет, един от които задължително е изпълнителният директор на Националната агенция за приходите“

² Одитно доказателство № 3

За одитирания период е отчетена средногодишна щатна численост на служителите – 3 499, в т.ч. 2 322 по служебно правоотношение и 1 177 по трудово правоотношение.⁴ За 2014 г. незаетите щатни бройки са 163.⁵

През одитирания период управител на НОИ е Бисер Петков, а подуправител е Весела Караиванова. Отговорност за управленските решения по смисъла на чл. 6, ал. 1 от Закона за финансово управление и контрол в публичния сектор за одитирания период носи Бисер Петков – управител на НОИ.⁶

3. Одитиран период

Одитираният период е от 01.01.2014 г. до 31.12.2014 г.

4. Предмет на одита

Предмет на одита е отчета за изпълнението на бюджета на ДОО.

Размерът на общо събраните приходи, без осигурителния трансфер от 12 на сто за фонд „Пенсии“ е 4 503 127,3 хил. лв. и включва: приходи от осигурителни вноски – 4 483 134,6 хил. лв., неданъчни приходи – 20 950,7 хил. лв. и внесени данък върху добавената стойност (ДДС) и други данъци върху продажбите – (-958 хил. лв.).

Получените трансфери от ЦБ – 4 879 352,9 хил. лв., включват: 2 618 945,9 хил. лв. – 12 на сто върху сбора на осигурителните доходи на всички осигурени лица за календарната година; трансфери от ЦБ за ДОО – 331 872,1 хил. лв. и получени допълнителни трансфери от ЦБ за покриване на недостига от средства – 1 928 534,9 хил. лв.

Получените трансфери от МТСП по програми за осигуряване на заетост са 362,8 хил. лв.

Размерът на разходите общо 9 380 684,1 хил. лв. включва: разходи за пенсии – 8 154 906,5 хил. лв.; социални помощи и обезщетения – 1 157 953,5 хил. лв.; програми, дейности и служби по социалното осигуряване, подпомагане и заетостта – 67 683,3 хил. лв.; отбрана и сигурност – 93,9 хил. лв. и разходи за лихви – 46,9 хил. лв.

Предоставените трансфери на МТСП за Агенцията за социално подпомагане (АСП) са 3 147,4 хил. лв. и за фонд „Условия на труд“ – 2 879 хил. лв.

Финансирането по отчета за изпълнението на бюджета на ДОО е в размер на 217,8 хил. лв.

Структурните звена, попадащи в обхвата на одита са дирекции „Финансово-счетоводна дейност“, „Пенсии“, „Осигуряване и краткосрочни плащания“ и „Анализ, планиране и прогнозиране“.

5. Цели на одита

5.1. Да се оцени степента на съответствие на отчета за изпълнението на бюджета на ДОО за 2014 г. с изискванията на правната рамка.

5.2. Да се оцени състоянието СФУК в изследваната област.

6. Обхват одита

6.1. Изготвяне, утвърждаване и представяне на отчета за изпълнението на бюджета на ДОО за 2014 г.

6.2. Структура и съдържание на отчета за изпълнение на бюджета на ДОО за 2014 г.

6.3. Изпълнение на бюджета на ДОО за 2014 г.

³ Одитно доказателство № 2

⁴ Одитно доказателство № 1

⁵ при планирани 3 662 броя служители за 2014 г.

⁶ Одитно доказателство № 4 Справка отговорни длъж лица

7. Критерии за оценка

При одита на отчета за изпълнение на бюджета на ДОО за 2014 г. са приложени следните критерии за оценка:

1. Съответствие на процеса по изготвяне, утвърждаване и представяне на отчета за изпълнението на бюджета на ДОО за 2014 г. с изискванията на правната рамка.
2. Съответствие на структурата и съдържанието на отчета за изпълнението на бюджета на ДОО за 2014 г. с изискванията на правната рамка.
3. Съответствие на изпълнението на бюджета на ДОО за 2014 г. с изискванията на правната рамка.
4. Състояние на СФУК в изследваната област.

8. Одитни стандарти

Одитът е изпълнен в съответствие с Международните стандарти на върховните одитни институции (МСВОИ) 100 Основни принципи на одита в публичния сектор, МСВОИ 400 Основни принципи на одита за съответствие и МСВОИ 4100 Указания за одит за съответствие – за одити, извършени отделно от одити на финансовите отчети.

Част трета КОНСТАТАЦИИ

I. Изготвяне, утвърждаване и представяне на отчета за изпълнението на бюджета на ДОО за 2014 г.

Проектът на отчет за изпълнението на бюджета на ДОО за 2014 г. е изготвен от НОИ на основата на: подадения от дирекция „Финансово-счетоводна дейност“ към НОИ отчет за касовото изпълнение на бюджета на ДОО по фондове; касовия отчет за приходите от осигурителни вноски, изготвен от НАП; касовия отчет за приходите от централизирано превеждани осигурителни вноски за бюджетните организации, изготвен от Министерството на финансите (МФ) и касовия отчет за приходите от осигурителните вноски на служителите на Националната здравноосигурителна каса (НЗОК), при спазване на изискванията на вътрешните правила.^{7,8}

От управителя на НОИ е внесен проект на отчета за изпълнението на бюджета на ДОО за 2014 г.⁹ в Надзорния съвет на НОИ за утвърждаване, съгласно чл. 37, ал. 5, т. 3, б. „б“ от КСО.

Проектът на отчета за изпълнението на бюджета на ДОО е придружен с: доклад на управителя на НОИ; консолидиран бюджет на ДОО за 2014 г. – изпълнение по месеци и тримесечия; статистически отчет и демографски и икономически показатели за изпълнението на консолидирания бюджет на ДОО за 2014 г.; натурални показатели по пенсиите на консолидирания бюджет за 2014 г.

Отчетът за изпълнението на бюджета на ДОО за 2014 г., е утвърден от Надзорния съвет на НОИ с Протокол № 6 от заседание, проведено на 08.05.2015 г.¹⁰

⁷ Вътрешни правила за организацията на бюджетния процес при съставяне, приемане, изпълнение и отчитане на консолидирания бюджет на ДОО, на извънбюджетната сметка на Учителския пенсионен фонд и на план-сметката на Фонда за гарантирани вземания на работниците и служителите

⁸ Одитно доказателство № 5

⁹ Одитно доказателство № 6

¹⁰ Одитно доказателство № 7

Утвърденият отчет е внесен в Сметната палата при спазване на седем дневния срок по чл. 56, ал. 1 от Закона за Сметната палата.¹¹

В съответствие с изискванията¹² на КСО, годишният отчет за изпълнението на бюджета на ДОО за 2014 г. е внесен от управителя на НОИ в Народното събрание за приемане едновременно с отчета за изпълнението на държавния бюджет за 2014 г.¹³

Процедурите по изготвянето, утвърждаването и представянето на отчета за изпълнението на бюджета на ДОО за 2014 г. от Националния осигурителен институт са в съответствие с изискванията на правната рамка.

II. Структура и съдържание на отчета за изпълнението на бюджета на ДОО за 2014 г.

1. Представеният отчет включва изпълнението на: консолидирания бюджет на ДОО, бюджетите на фондовете по чл. 18 от КСО - „Пенсии”, „Пенсии, несвързани с трудова дейност”, „Трудова злополука и професионална болест”, „Общо заболяване и майчинство”, „Безработица” и бюджета на НОИ.

Отчетът за изпълнението на бюджета на ДОО за 2014 г. е изготвен съгласно структурата и показателите, определени в ЗБДОО за 2014 г. В Раздел „Приходи и трансфери - всичко“ са включени получените приходи, отчетени по показателите, предвидени в ЗБДОО за 2014 г. и получените трансфери. В Раздел „Разходи и трансфери – всичко” са включени извършените разходи, отчетени по показатели и предоставените от бюджета на ДОО трансфери за други бюджети. Отчетено е и финансирането на бюджета по съответните показатели, както и дефицита/излишъка по съответните фондове.

Отчетените приходи, разходи и трансфери по бюджетите на осигурителните фондове и по бюджета на НОИ отговарят по характер на нормативно определените в КСО.^{14,15}

2. В отчета за изпълнение на бюджета на ДОО за 2014 г. са посочени показатели, които не са предвидени в ЗБДОО за 2014 г., но са в изпълнение на действащи нормативни актове и проекти за безвъзмездна помощ, както следва:

2.1. По Раздел „Приходи и трансфери“

2.1.1. По показателя „Трансфери от МТСП по програми за осигуряване на заетост” са получени 362,8 хил. лв., които са съгласно договори¹⁶ по програма за временна заетост между Агенцията по заетостта (АЗ) и НОИ¹⁷ и са в съответствие с параграф 1 от Преходните и заключителни разпоредби (ПЗР) на ЗБДОО за 2014 г.

2.1.2. По показателя „Трансфери за поети осигурителни вноски и данъци“ са отчетени 3 586,1 хил. лв., които не са предвидени в ЗБДОО за 2014 г. но са във връзка с схемата на централизирано разплащане на осигурителните вноски и данъци, съгласно чл. 159 от ЗПФ. Спазен е срока¹⁸ за разчитане с МФ и НЗОК до 30.06.2015 г.

2.1.3. По показателя „Помощи, дарения и други безвъзмездно получени суми от чужбина“ са отчетени 63,6 хил. лв., които са неусвоени средства във връзка с два проекта за

¹¹ Одитно доказателство № 8

¹² чл. 31, ал. 1 от КСО, „Годишният отчет за изпълнението на бюджета на държавното обществено осигуряване се изготвя от Националния осигурителен институт и се внася от неговия управител в Народното събрание за приемане едновременно с отчета за изпълнението на държавния бюджет“.

¹³ Одитно доказателство № 9

¹⁴ чл.чл. 20 – 266 от КСО

¹⁵ Одитно доказателство № 10

¹⁶ Одитно доказателство № 11

¹⁷ в изпълнение на разпоредбата на чл. 30б, ал. 1, т. 2 от Закона за насърчаване на заетостта

¹⁸ чл. 159, ал. 7 от ЗПФ

безвъзмездна помощ¹⁹ - „Развитие на институционална електронна система на НОИ за ЕЕССИ“ и „Социални агенции за бъдеща Европа“ (SAFE). Тези средства, представляващи 0,0009 на сто спрямо осигурителните приходи²⁰, следва да се отчетат в раздел „Финансиране“ в бюджета на ДОО по показателя „Друго финансиране“.²¹

2.2. По Раздел „Разходи и трансфери“

2.2.1. По показателя „Пенсии“ са отчетени изплатени еднократни допълнителни суми към пенсиите за 2014 г. в размер на 108 863,4 хил. лв.,²² които не са предвидени в закона, но са в изпълнение на ПМС № 60/14.03.2014 г. и ПМС № 370/19.11.2014 г., на основание разпоредбата на чл. 22, т. 3 от КСО.

2.2.2. По показателя „Програми за временна заетост“ са отчетени като разход 367,5 хил. лв., които са в изпълнение на сключени договори²³ между НОИ и АЗ на основание чл. 30б, ал. 1, т. 2 от Закона за насърчаване на заетостта (ЗНЗ) и са в съответствие с параграф 1 от ПЗР на ЗБДОО за 2014 г.

2.2.3. По показателя „Други служби и дейности по социално осигуряване, подпомагане и заетостта“ изразходваните средства в размер на 1 011,9 хил. лв. не са предвидени в ЗБДОО за 2014 г. Средствата са за предоставените дейности и услуги на правоимащите лица по чл. 4, т. 3 от Закона за ветераните от войните (за отдых и лечение) и по чл. 16 от Закона за военноинвалидите и военнопострадалите (за профилактика и рехабилитация)²⁴, и са в съответствие с разпоредбата на параграф 1 от ПЗР на ЗБДОО за 2014 г.

2.2.4. Отчетен е нов разходен показател „Платени данъци такси и административни санкции“, който не е предвиден в ЗБДОО за 2014 г., но е в съответствие с утвърдената от министъра на финансите Единна бюджетна класификация (ЕБК) за 2014 г.²⁵

Платените данъци, такси и административни санкции в размер на 416,9 хил. лв. правилно са посочени като отделен подпоказател към разходите в отчета.²⁶

3. Спазена е разпоредбата на параграф 2 от ПЗР на ЗБДОО за 2014 г., като не е формиран общ резерв на фондовете по чл. 18 от КСО.

Отчетът за изпълнението на бюджета на ДОО за 2014 г. съответства на структурата и показателите на ЗБДОО за 2014 г., с изключение на отчетена незначителна сума по показателя „Помощи, дарения и други безвъзмездно получени суми от чужбина“. Отчетените непредвидени в Закона за бюджета на ДОО за 2014 г. разходи и получени трансфери са в изпълнение на действащото законодателство.

III. Изпълнение на бюджета на ДОО

1. По Раздел „Приходи и трансфери“

В отчета за изпълнението на консолидирания бюджет на ДОО за 2014 г. са отчетени **общо приходи и трансфери** в размер на 9 386 492,7 хил. лв., които са 100,1 на сто спрямо

¹⁹ Одитно доказателство № 12

²⁰ 7 102 080,5 хил. лв.

²¹ Одитно доказателство № 21

²² Одитно доказателство № 13

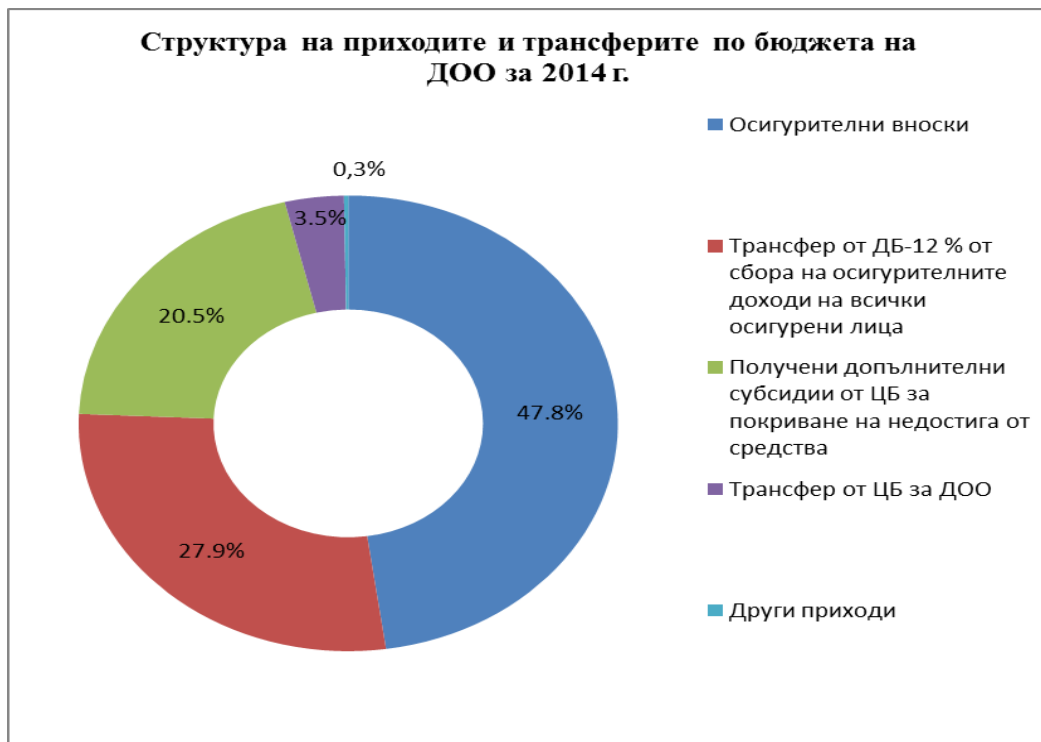
²³ Одитно доказателство № 11

²⁴ Одитно доказателство № 14

²⁵ ЕБК за 2014 г. е утвърдена на 20.12.2013 г., т.е. след обнародването в ДВ на ЗБДОО за 2014 г. (10.12.2013 г.)

²⁶ Одитно доказателство № 15

планираните в закона - 9 376 121,4 хил. лв. За 2014 г. е установено преизпълнение с 0,1 на сто, а спрямо отчетените 8 981 645,1 хил. лв. през 2013 г. - с 4,5 на сто.^{27,28}

1.1. Съгласно ЗБДОО за 2014 г. **приходите по бюджета на ДОО** включват „Осигурителни приходи”, „Неданъчни приходи”, „Внесен ДДС и други данъци върху продажбите”. В осигурителните приходи се включва и трансфера от ДБ в размер на 12 на сто върху сбора на осигурителните доходи на всички осигурени за календарната година лица.

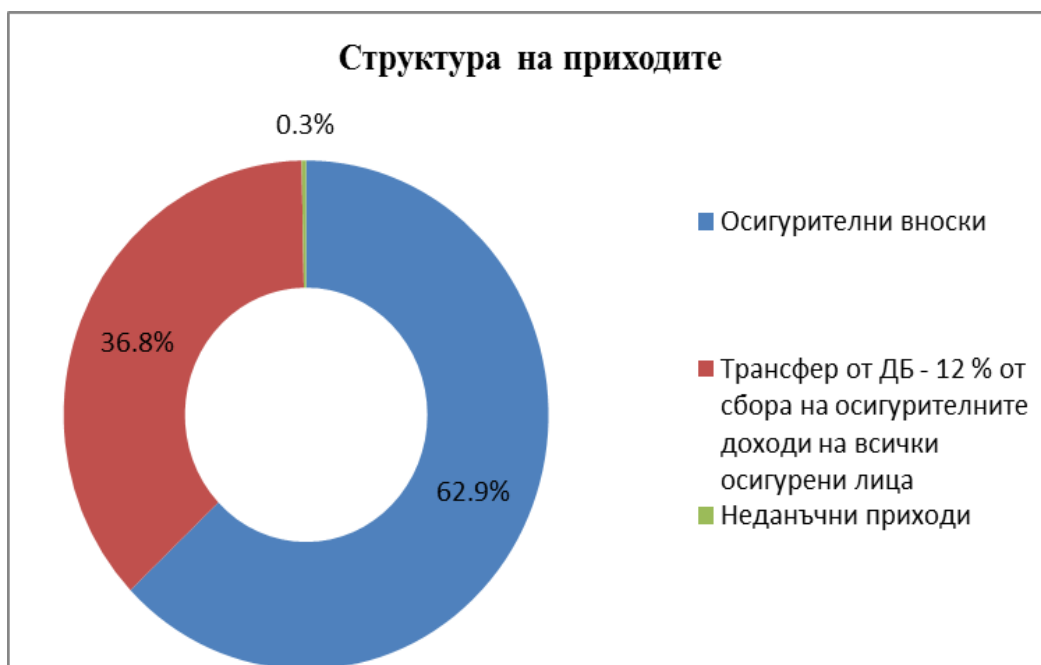
Неданъчните приходи включват „Приходи и доходи от собственост”, „Глоби, санкции и наказателни лихви” и „Други неданъчни приходи”.

Приходите по показателя „Внесен ДДС и други данъци върху продажбите” се формират от начисления ДДС върху приходите и доходите от собственост.

От извършените тестове по същество е установено, че отчетените приходи от осигурителни вноски, неданъчните приходи и приходите от ДДС и други данъци върху продажбите съответстват на счетоводните регистри на НОИ.

²⁷ Одитно доказателство № 16

²⁸ Одитно доказателство № 17

Планираните приходи в ЗБДОО за 2014 г. и тяхното изпълнение е както следва:

ХИЛ. ЛВ.

ПОКАЗАТЕЛИ	ЗБДОО за 2014 г.	Отчет	Изпълнение спрямо ЗБДОО за 2014 г. в %	Преизпълнение/неизпълнение	
				лева	%
1. Осигурителни приходи	7 041 886,1	7 102 080,5	100,9	60 194,4	0,9
1.1. Осигурителни вноски	4 422 940,2	4 483 134,6	101,4	60 194,4	1,4
1.2. Трансфери от държавния бюджет в размер на 12 на сто върху сбора на осигурителните доходи на всички осигурени лица	2 618 945,9	2 618 945,9	100,0	0,0	0,0
2. Неданъчни приходи	18 213,0	20 950,7	115,0	2 737,7	15,0
2.1. Приходи и доходи от собственост	6 198,0	5 855,3	94,5	-342,7	-5,5
2.2. Глоби, санкции и наказателни лихви	11 710,0	14 296,0	122,1	2 586,0	22,1
2.3. Други неданъчни приходи	305,0	799,4	262,1	494,4	162,1
3. Внесени ДДС и други данъци върху продажбите	-1 031,2	-958,0	92,9	73,2	7,1
Общо приходи в т.ч. и трансферите от ДБ по т. 1.2	7 059 067,9	7 122 073,2	100,9	63 005,3	0,9
Общ размер на събраните приходи без трансферите от ДБ по т. 1.2	4 440 122,0	4 503 127,3	101,4	63 005,3	1,4

Общо събраните приходи (без трансферите за осигурителни вноски от ДБ) са в размер на 4 503 127,3 хил. лв., които са с 5,4 на сто в повече от 2013 г.²⁹

Съгласно предоставената информация от НАП, НОИ и НЗОК през 2014 г. са събрани следните приходи:

ХИЛ. ЛВ.					
Приходи на ДОО, събрани от НАП, НОИ и НЗОК	Параграф по ЕБК	НАП	НОИ	НЗОК	Общо отчетени приходи
Общо приходи		3 630 254,6	868 406,5	4 466,2	4 503 127,3
1. Осигурителни вноски	§ 08-00	3 616 100,8	862 567,6	4 466,2	4 483 134,6
Вноски за работници и служители от работодатели	§ 08-01	2 010 960,4	731 423,7	3 522,6	2 745 906,7
Вноски от работници и служители	§ 08-02	1 397 256,0	103 402,2	943,6	1 501 601,8
Вноски от самоонаети лица	§ 08-04	203 495,1	5 071,6	0	208 566,7
Главници по ревизионни актове за начет в приход на ДОО	§ 08-07	4 389,3	0,1	0	4 389,4
Приходи от професионалните пенсионни фондове по чл. 157, ал.7 от КСО и § 4, ал. 4 от ПЗР на КСО	§ 08-08	0	22 670,0	0	22 670,0
2. Неданъчни приходи		14 153,8	6 796,9	0	20 950,7
Приходи и доходи от собственост	§ 24-00	0	5 855,3	0	5 855,3
Глоби, санкции и наказателни лихви	§ 28-00	14 153,8	142,2	0	14 296,0
Други неданъчни приходи	§ 36-00	0	799,4	0	799,4
3. Внесен ДДС и други данъци върху продажби	§ 37-00	0	-958	0	-958

1.1.1. Осигурителните приходи през 2014 г. са в размер на 7 102 080,5 хил. лв. от тях 4 483 134,6 хил. лв. - осигурителни вноски и 2 618 945,9 хил. лв. трансфери от ДБ в размер на 12 на сто върху сбора на осигурителните доходи на всички осигурени лица за календарната година. Осигурителните приходи са преизпълнени с 0,9 на сто, което се дължи на събраните в повече приходи от осигурителни вноски от НАП и НОИ.

²⁹ Общо събраните приходи (без трансферите за осигурителни вноски от ДБ) за 2013 г. са в размер на 4 273 098,7 хил. лв.

1.1.1.1. Приходите от осигурителни вноски се формират от вноски от работодатели, лични вноски от работници и служители, вноски от самоосигуряващи се лица, главници по ревизионни актове и приходи от професионални пенсионни фондове. През 2014 г. отчетените приходи от осигурителни вноски са 4 483 134,6 хил. лв. и са преизпълнени с 60 194,4 хил. лв., което е с 1,4 на сто повече от заложените в ЗБДОО за 2014 г. Осигурените лица за 2014 г. са 2 735 101 или с 8 623 повече от планираните и с 5 301 лица повече спрямо 2013 г.

В ЗБДОО за 2014 г. планираните осигурителните вноски не са посочени по видове. В представения консолидиран отчет на ДОО приходите от осигурителни вноски са посочени по подпоказатели, което дава по-голяма яснота и прозрачност на събраните осигурителни вноски.

От отчетените приходи от осигурителни вноски с най-голям относителен дял са „Вноски за работници и служители от работодатели” – 61,2 на сто, следвани от „Вноски от работници и служители (лични вноски)” – 33,5 на сто и „Вноски от самонаети лица (самоосигуряващи се)” – 4,7 на сто. Приходите от професионалните пенсионни фондове по чл. 157, ал. 7 от КСО и § 4, ал. 4 от ПЗР на КСО – са 0,5 на сто и главниците по ревизионни актове за начет в приход на ДОО – 0,1 на сто.

През 2014 г. приходите от осигурителни вноски (4 483 134,6 хил. лв.) са увеличени с 262 964,4 хил. лв. спрямо предходната година (4 220 170,2 хил. лв.) и са с 6,2 на сто в повече от събраните осигурителни вноски през 2013 г., което се дължи на подобряване на събираемостта, увеличение на средния осигурителен доход, увеличението на максималните и на минималните осигурителни прагове по основни икономически дейности и групи професии и по ниското ниво на безработица.

1.1.1.2. Трансферите от ДБ в размер на 12 на сто върху сбора на осигурителните доходи на всички осигурени лица за календарната година са част от осигурителните приходи, планирани в ЗБДОО за 2014 г. в размер на 2 618 945,9 хил. лв. и са преведени в пълен размер, съгласно изискванията на чл. 21, т. 5 от КСО. Този трансфер е 36,9 на сто от осигурителните приходи по бюджета на ДОО за 2014 г.³⁰

1.1.2. В ЗБДОО за 2014 г. са планирани **неданъчни приходи** в размер на 18 213,0 хил. лв. Отчетено е изпълнение в размер на 20 950,7 хил. лв., което е с 15 на сто повече от планираното и се дължи на преизпълнението на приходите от глоби, санкции и наказателни лихви и други неданъчни приходи.³¹

1.1.3. Приходите от ДДС и други данъци върху продажбите са в размер на (-958 хил. лв.) при планирани (-1 031,2 хил. лв.). Този показател е изпълнен на 92,9 на сто като данъците са внесени в държавния бюджет.³²

1.1.4. През 2014 г. неусвоени средства по два проекта³³ за безвъзмездна помощ, предоставена от институции на Европейския съюз (ЕС), са отчетени в приходната част на бюджета, вместо в раздел „Финансиране“. Допуснатото неправилно отчитане е в незначителен размер (63,6 хил. лв.) и няма да окаже влияние на потребителите на информация от отчета.³⁴

1.2. Съгласно ЗБДОО за 2014 г. е предвидено държавата да участва във финансирането на осигурителните разходи, чрез **трансфери** в размер на 4 935 999,4 хил. лв. По бюджета на

³⁰ Одитно доказателство № 18

³¹ Одитно доказателство № 19

³² Одитно доказателство № 20

³³ „Развитие на институционална електронна система на НОИ за EESSI“ и „Социални агенции за бъдеща Европа“ (SAFE)

³⁴ Одитно доказателство № 21

ДОО са получени трансфери - 4 883 301,8 хил. лв., в т. ч. 4 882 939 хил. лв. от ЦБ и 362,8 хил. лв. от други бюджетни организации.³⁵

Общо получените трансфери са с 52 697,6 хил. лв. по-малко от предвидените в закона за 2014 г. и със 174 755,4 хил. лв. повече от получените през предходната година.³⁶

Получените трансфери включват: трансфери от ДБ в размер на 12 на сто върху сбора на осигурителните доходи на всички осигурени лица за календарната година - 2 618 945,9 хил. лв.; трансфери от ЦБ за ДОО - 331 872,1 хил. лв.; допълнителни субсидии от ЦБ/ДБ за покриване на недостига от средства - 1 928 534,9 хил. лв.; трансфери за поети осигурителни вноски и данъци - 3 586,1 хил. лв. и трансфери от МТСП по програми за осигуряване на заетост - 362,8 хил. лв.

1.2.1. По показателя „Трансфери от ДБ в размер на 12 на сто върху сбора на осигурителните доходи на всички осигурени лица за календарната година” са отчетени 2 618 945,9 хил. лв., които съответстват на заложените в закона за бюджета на ДОО.

1.2.2. По показателя „Получени трансфери от централния бюджет за ДОО” са отчетени 331 872,1 хил. лв., които съответстват на регламентирания размер в ЗБДОО за 2014 г. и са преведени в пълен размер.

1.2.3. По показателя „Получени допълнителни субсидии от централния/държавния бюджет за покриване на недостига от средства” при планирани 1 985 181,4 хил. лв. са отчетени 1 928 534,9 хил. лв., които са с 2,9 на сто по-малко от предвидените в ЗБДОО за 2014 г. и с 3,1 на сто в повече от предходната година.³⁷ Постигнатата икономия по този показател е в размер на 56 646,5 хил. лв.³⁸

Получените допълнителни субсидии включват:

- а) субсидия за покриване на недостига от средства - 1 819 749,6 хил. лв.;
- б) средства за покриване на извършените разходи за отдих и лечение на ветераните от войните, както и за профилактика и рехабилитация на военноинвалиди и военнопострадали - 1 011,9 хил. лв.;
- в) допълнителен трансфер, съгласно ПМС № 60/14.03.2014 г. за изплащане на еднократна добавка към пенсиите за месец април 2014 г. - 57 700 хил. лв.;
- г) допълнителна сума към пенсиите за месец декември 2014 г. - 50 000 хил. лв., съгласно ПМС № 370/19.11.2014 г.;
- д) допълнителен трансфер за неотложни възстановителни работи по фасадата на сграда, стопанисвана от ТП на НОИ гр Русе, съгласно ПМС № 116/15.05.2014 г., усвоен в размер на 73,5 хил. лв.

³⁵ Одитно доказателство № 22

³⁶ общо получени трансфери - 4 708 546,4 хил. лв. през 2013 г.

³⁷ 1 869 751,2 хил. лв. е получената през 2013 г. допълнителна субсидия от ЦБ за покриване на недостига от средства

³⁸ Одитно доказателство № 23

Анализът на данните за получената допълнителна субсидия от ЦБ за покриване на недостига от средства по фондовете за ДОО, в това число и допълнителните трансфери в изпълнение на постановления на Министерския съвет, показва, че през 2014 г. трансферите са увеличени с 3,1 на сто, спрямо предходната 2013 г.³⁹, а спрямо 2000 г. увеличението е над двадесет пъти.

1.2.4. По показателя „Трансфери от МТСП по програми за осигуряване на заетост” отчетените трансфери в размер на 362,8 хил. лв. не са предвидени в закона, но са в изпълнение на договори по програми между АЗ и НОИ и са в съответствие с параграф 1 от ПЗР на ЗБДОО за 2014 г.⁴⁰

1.2.5. По показателя „Трансфери за поети осигурителни вноски и данъци“ са отчетени 3 586,1 хил. лв., които не са предвидени в ЗБДОО за 2014 г., но са в изпълнение на централизираното разплащане на осигурителни вноски и данъци и други публични вземания съгласно чл. 159 от ЗПФ.⁴¹

Приходите, отчетени по показателите на консолидирания бюджет на ДОО за 2014 г. са в съответствие с действащото законодателство и отговарят на приходите по счетоводните регистри на НОИ, с изключение на отчетените неусвоени средства по два проекта за безвъзмездна помощ от институции на ЕС, които са незначителна част от осигурителните приходи.

Трансферите, получени от ЦБ, от МТСП по програми за осигуряване на заетост и трансферите за поети осигурителни вноски и данъци са в съответствие с действащото законодателство и са отчетени правилно.

2. По Раздел „Разходи и трансфери”

В отчета за изпълнението на консолидирания бюджет на ДОО по раздел **„Разходи и трансфери”** при планирани 9 372 443,2 хил. лв. са отчетени 9 386 710,5 хил. лв., които са 100,2 на сто спрямо приетите със закона и с 4,6 на сто повече спрямо предходната 2013 г.⁴²

³⁹ получените допълнителни субсидии през 2013 г. са 1 869 751,2 хил. лв.

⁴⁰ Одитно доказателство № 24

⁴¹ Одитно доказателство № 25

⁴² отчетени разходи и трансфери в размер на 8 977 531,1 хил. лв. през 2013 г.

2.1. Разходите, предвидени в ЗБДОО за 2014 г. са в размер на 9 365 293,2 хил. лв., а отчетените⁴³ - 9 380 684,1 хил. лв., които са 100,2 на сто. Установеният преразход от 15 390,9 хил. лв. се дължи на допълнително изплатените през 2014 г. еднократни суми към пенсиите, на по-големи разходи за социални обезщетения и помощи и за отбрана и сигурност.

С най-голям относителен дял са разходите за пенсии – 86,9 на сто, следвани от разходите за социални помощи и обезщетения – 12,3 на сто и разходите за програми, дейности и служби по социално осигуряване, подпомагане и заетост – 0,7 на сто.

2.1.1. През 2014 г. са извършени вътрешни компенсирани промени, утвърдени⁴⁴ от управителя на НОИ по подпараграфи на разходите по ЕБК. От извършените тестове на контрола е установено, че в Работна инструкция „Процедури при изпълнение на ЗБДОО,

⁴³ Одитно доказателство № 26

⁴⁴ Одитно доказателство № 27

извънбюджетната сметка на Учителския пенсионен фонд и на план-сметката на Фонда за гарантирани вземания на работниците и служителите“ към Вътрешните правила за организацията на бюджетния процес при съставяне, приемане, изпълнение и отчитане на Консолидирания бюджет на ДОО, извънбюджетната сметка на Учителския пенсионен фонд и на план-сметката на Фонда за гарантирани вземания на работниците и служителите не е регламентирано одобряване от управителя на НОИ на компенсирани промени по подпараграфи на разходите за дейност „Служби по социално осигуряване“. По време на одита са приети нови Вътрешни правила за организацията на бюджетния процес при съставяне, приемане, изпълнение и отчитане на Консолидирания бюджет на ДОО, на бюджета на Учителския пенсионен фонд и на бюджета на Фонда за гарантирани вземания на работниците и служителите⁴⁵, с което пропуската е отстранен.

Извършените разходи, съгласно приетите показатели по бюджета на ДОО за 2014 г. са както следва:

Показатели	ЗБДОО за 2014 г.	Отчет	% изпълнение	Икономия/ презразход	
				лева	%
1. Разходи-общо	9 365 293,2	9 380 684,1	100,2	-15 390,9	-0,2
1.1. Пенсии	8 147 273,5	8 154 906,5	100,1	-7 633,0	-0,1
1.1.1. Пенсии за сметка на ДОО	7 774 692,7	7 796 792,0	100,3	-22 099,3	-0,3
1.1.2. Пенсии за сметка на държавния бюджет	328 685,6	319 692,3	97,3	8 993,3	2,7
1.1.3. Капиталов трансфер за прехвърляне на пенсионни права към пенсионните схеми на ЕС, ЕЦБ и ЕИБ	1 750,0	912,5	52,1	837,5	47,9
1.1.4. Издръжка (пощенска такса и ДДС и други финансови услуги)	42 145,2	37 509,7	89,0	4 635,5	11,0
1.2. Социални помощи и обезщетения	1 141 149,5	1 157 953,5	101,5	-16 804,0	-1,5
1.3. Програми, дейности и служби по социалното осигуряване, подпомагане и заетост	76 718,5	67 683,3	88,2	9 035,2	11,8
1.3.1. Разходи за персонал	53 877,6	51 977,6	96,5	1 900,0	3,5
1.3.2. Издръжка	16 097,4	11 109,0	69,0	4 988,4	31,0
1.3.3. Разходи за членски внос и участие в нетърговски организации и дейности	106,0	99,3	93,7	6,7	6,3
1.3.4. Капиталови разходи	6 087,5	2 701,1	44,4	3 386,4	55,6
1.3.5. Програми за временна заетост		367,5			

⁴⁵ Одитно доказателство № 28

1.3.6. Други служби и дейности по социално осигуряване, подпомагане и заетостта		1 011,9			
1.3.7. Платени данъци, такси и административни санкции	550,0	416,9	75,8	133,1	24,2
1.4. Отбрана и сигурност	75,0	93,9	125,2	-18,9	-25,2
1.5. Разходи за лихви	76,7	46,9	61,1	29,8	38,9
1.5.1. Разходи за лихви по заеми от банки и други финансови институции от чужбина	76,7	46,9	61,1	29,8	38,9
1.5.2. Други разходи за лихви към местни лица	0	0	0	0	0

2.1.2. По показателя разходи за „Пенсии” в ЗБДОО за 2014 г. са предвидени средства в размер на 8 147 273,5 хил. лв. По бюджета на ДОО са отчетени разходи в размер на 8 154 906,5 хил. лв., които са 100,1 на сто спрямо планираните. Установен е преразход в размер на 7 633 хил. лв., което е 0,1 на сто спрямо предвиденото в закона. Разходите за пенсии са нараснали с 4,8 на сто спрямо 2013 г.⁴⁶

За 2014 г. разходите за пенсии (с пощенска такса и ДДС) са 9,9 на сто от БВП.⁴⁷ Към 31.12.2014 г. **броят на пенсионерите** е 2 179 989, които са с 6 581 **по-малко спрямо 2013 г.**⁴⁸ През 2014 г. броят на новоотпуснатите пенсии е 99 379, в т. ч. 90 488 лични пенсии и 8 891 наследствени пенсии. Спрямо 2013 г.⁴⁹ общият брой на новоотпуснатите пенсии е намалял с 22 418, което е в резултат на провежданата пенсионна реформа.

От отчетените разходи за пенсии с най-голям относителен дял са: „Пенсии за сметка на ДОО”, които са 95,6 на сто, следвани от „Пенсии за сметка на ДБ” – 3,9 на сто, „Издръжка (пощенска такса, ДДС и други финансови услуги)” – 0,5 на сто и „Капиталов трансфер за прехвърляне на пенсионни права към пенсионните схеми на ЕС, Европейска централна банка (ЕЦБ) и Европейска инвестиционна банка (ЕИБ)” – 0,01 на сто.

Установено е **превишение на разходите за „Пенсии за сметка на ДОО“** в размер на 22 099,3 хил. лв. или 0,3 на сто от планираните. Причините за преразхода са: включените разходи за изплатените еднократно допълнителни суми към пенсиите за месеците април и декември 2014 г. и за по-стари години в размер на 108 863,4 хил. лв.⁵⁰ Отчетените разходи за пенсии без еднократните допълнителни суми, които не се планират, са с 86 764,1 хил. лв. (1,1 на сто) по-малко от планираните. Това се дължи на отчетения по-малък среден брой на пенсионерите и на по-ниския среден размер на пенсията спрямо планираните.

При извършената проверка⁵¹ на определения от НОИ средномесечен осигурителен доход за 2014 г., който служи като база за изчисляване на новоотпуснатите пенсии, съгласно Методика за определяне на средномесечния осигурителен доход не са установени несъответствия. Изчисленият средномесечен осигурителен доход за страната за периода от 01.01.2014 г. до 31.12.2014 г. е **683,34 лв.**, определен на база декларирания осигурителен доход и средносписъчния брой осигурени лица за 2014 г.

⁴⁶ разходи за пенсии за 2013 г. – 7 784 587,4 хил. лв.

⁴⁷ По данни на Националния статистически институт за 2014 г. БВП е 82 164 мил. лв.

⁴⁸ Към 31.12.2013 г. броят на пенсионерите е 2 186 570.

⁴⁹ Общ брой новоотпуснати пенсии за 2013 г. – 121 797

⁵⁰ Одитно доказателство № 13

⁵¹ Одитно доказателство № 29

Постигната е икономия на разходите за „Пенсии за сметка на държавния бюджет“ в размер на 8 993,3 хил. лв., което е с 2,7 на сто по-малко от планираните. Пенсиите за сметка на ДБ са отпуснати на основание на действащи нормативни актове.

По показателя „Капиталов трансфер за прехвърляне на пенсионни права към пенсионните схеми на ЕС, ЕЦБ и ЕИБ“ е установена икономия в размер на 837,5 хил. лв. или с 47,9 на сто по-малко от планираните.⁵²

Разходите за издръжка⁵³ - пощенски такси, ДДС, такси за подменени картони и финансови услуги са в размер на 37 509,7 хил. лв., което е с 4 635,5 хил. лв. по-малко от планираните. Намаляването на размера на тези разходи се дължи на увеличаване на броя на пенсионерите, които получават пенсиите си по банков път.

2.1.2.1. Дължимите суми за надвзети пенсии⁵⁴ на 01.01.2014 г. възлизат на 7 261,2 хил. лв. През одитирания период са постановени нови разпореждания за надвзети пенсии на стойност 5 054,8 хил. лв. Във връзка с изменение на чл. 20 от КСО (в сила от 01.01.2014 г.)⁵⁵ същите правилно са отчетени през 2014 г. като дължими суми за надвзети пенсии в размер на 520 хил. лв. Отменените пенсии от съда са в размер на 64,1 хил. лв., а отменените вземания от директорите на ТП на НОИ са 528,1 хил. лв. През 2014 г. събраните суми от длъжници по надвзети пенсии са 1 415 хил. лв., опростените от президента пенсии - 14,2 хил. лв., а отписаните по давност дължими надвзети пенсии - 1 656,8 хил. лв. Към 31.12.2014 г. надвзетите пенсии за събиране от НОИ са 9 157,8 хил. лв., което е с 26,1 на сто повече спрямо предходната година.⁵⁶

По информация от одитираната организация надвзетите пенсии могат да бъдат по вина на осигурители, на физически лица или на служители на НОИ:

а) Основните причини за формиране на надвзети пенсии по вина на осигурителите са: грешно подадена информация от тяхна страна в НАП; несъответствие на осигурителния доход, посочен в удостоверенията обр. УП-2 и данните от Регистъра на осигурените лица; дългове, възникнали от отменени експертни решения на Териториална експертна лекарска комисия (ТЕЛК), по които е била изплащана пенсия на основание чл. 98, ал. 7 от КСО или установени надвзети пенсии след влизане в сила на експертно решение на Националната експертна лекарска комисия (НЕЛК). Броят на тези случаи за 2014 г. е 661.

б) Възникналите дългове по вина на физическите лица са в резултат на представени от страна на пенсионера документи с невярно съдържание и неправилно изплатени пенсии при деклариране на невярна информация от пенсионера или неговите наследници. Сумите на тези дългове са в големи размери, тъй като са открити на по-късен етап и са изплащани за по-дълго време. Случаите на представяне от лицата на издадени документи с невярно съдържание са свързани с: недеklarирано прекратяване на осигуряването и недеklarиран от лицата стаж в държава от ЕС или с която има сключен международен договор за социална сигурност; изплащане на наследствена пенсия или добавка на преживелия съпруг, който е встъпил в нов брак. Други често срещани причини за неоснователно отпускане и/или изплащане на пенсии по вина на пенсионерите са: неправилно изплатена пенсия на учащи, които са прекъснали обучението си преди края на съответния курс или семестър; получаване на пенсия след смъртта на пенсионера; изплатена наследствена пенсия на дете, което е осиновено от друго/и лице/а; изплащане на пенсии по обжалвани експертни решения на

⁵² В изпълнение на Наредбата за прехвърляне на пенсионни права от и към пенсионните схеми на ЕС, на ЕЦБ и на ЕИБ, приета с ПМС № 262/22.10.2012 г.

⁵³ Одитно доказателство № 30

⁵⁴ Одитно доказателство № 31

⁵⁵ До 31.12.2013 г. вземанията за пенсии по разпореждания за ревизионни актове са отчетени като приход по § 28-02-40 „Глоби, санкции, неустойки, наказателни лихви, обезщетения и начети“.

⁵⁶ надвзетите пенсии за събиране от НОИ към 31.12.2013 г. са 7 261,2 хил. лв.

ТЕЛК/НЕЛК вследствие на неявяване на лицата пред съответната експертна лекарска комисия, когато НЕЛК отменя и връща за ново освидетелстване или преосвидетелстване. Тези неоснователни плащания се дължат на неспазване на разпоредбата на чл. 14, ал. 1 от Наредбата за пенсиите и осигурителния стаж за своевременно уведомяване на пенсионния орган при настъпване на обстоятелства, водещи до спиране, прекратяване или изменение на пенсията. За 2014 г. общият брой на случаите с установени дългове по вина на физически лица е 1 319.

в) Допуснатите неправилни плащания по вина на служители на НОИ в сравнение с предходни години бележат тенденция за намаляване. По-голям брой грешки са допуснати в някои от най-натоварените ТП на НОИ, поради по-големия обем дейности в отдел/сектор „Отпускане на пенсии“. Сложната и непрекъснато променяща се нормативна уредба, нарастването на броя на документите, представяни от лицата, увеличаване продължителността на периода, от който се определя размера на пенсията, намаляването на срока за произнасяне на длъжностното лице по пенсионното осигуряване, допълнително натоварват дейността по пенсионното производство. Друга причина е кадровото обезпечаване, което е свързано с текучество и голяма динамика в състава на екипите. Допуснатите грешки по вина на служители на НОИ са 287, основно технически и в по-малка степен от правен характер.

За намаляване броя на надветите пенсии и подобряване на тяхната събираемост, съгласно информация от НОИ, са предприети следните действия:

а) Извършени съществени законодателни промени във връзка със събирането на задълженията към ДОО. Допълнени са съществуващи и са създадени нови показатели, чрез които се обработват и контролират пенсиите. Заложени са контролни процедури, чрез които се предотвратява отпускането на пенсии с неправилни размери на две нива: на ниво ТП на НОИ и на ниво логически контрол, заложен в програмното осигуряване на пенсиите. Чрез тях се провежда предварителен контрол при отпускането и изплащането на пенсиите. Всички ТП на НОИ имат разписани вътрешни правила и процедури за организацията на работния процес, в които са определени контролни процедури за целия процес на пенсионното производство. Определена е последователността на операциите, сроковете за изпълнение и отговорните длъжностни лица. Създадените процедури по осъществяването на предварителния контрол са неразделна част от СФУК и предвиждат документирането на поредица от действия при първичната обработка на документите.

б) Разработени и внедрени са нови модули и функционалности в Национална система за отпускане и изплащане на пенсиите. Заложени са контролни механизми, между връзките на отделните модули на системата, ползват се вече създадени регистри в НОИ, както и информацията от Национална база данни „Население“, което намалява риска от неправилно отпускане и изплащане на пенсиите.

в) От 01.10.2014 г. е въведен електронен изплащателен картон, чрез който пощенските станции изплащат пенсиите в страната. Осигурен е на нов технологичен ред при обработването и обмена на данните между двете институции с цел да се създаде сигурност и да се гарантират правилни и законосъобразни плащания чрез пощенските станции.

г) В ТП на НОИ ежедневно се водят регистри за установените задължения от надвети пенсии, които се актуализират и периодично се прави мониторинг на състоянието и движението по тях. Преди подписване на проекторазпореденията се извършва повторна проверка на пенсионните досиета на лицата. Изготвяните пенсионни записи се контролират повторно преди потвърждаването им. Ежедневно се обработват данните от Национална база данни „Население“ за починалите пенсионери и за променено гражданско състояние. Използват се всички нормативно регламентирани начини за неизплащане/възстановяване на неправомерно получени суми за пенсии.

д) Извършват се проверки в пощенските станции относно спазването и прилагането на Наредбата за пенсиите и осигурителния стаж за правилното изплащане на пенсиите. За установените факти се изготвят актове за констатации.

Съгласно предоставената информация от одитираната организация в ТП на НОИ през 2014 г. са въведени критерии за откриване на евентуални опити за злоупотреби при отпускане и изменение на пенсиите, както и съответстващи на тях механизми за контрол:

Всяко постъпило в ТП на НОИ заявление за отпускане и изменение на пенсия се регистрира в деловодна система и се разпределя на случаен принцип за обработка на ниво експерти и първа контрола (старши експерти) с различни права на достъп в програмните продукти, използвани в системата на НОИ.

Въведено е и второ ниво на контрол от главен експерт с определени права на достъп в програмните продукти в системата на НОИ.

В хода на пенсионното производство при преценка на правото на пенсия или изменение на вече отпуснатата пенсия, свързана с трудова дейност на лицата, се извършва съпоставка на представените документи за осигурителен стаж и доход с данните от информацията, съдържаща се в Регистъра на трудовите договори - за периоди след 01.01.2003 г. и Регистъра на осигурените лица – за периоди след 01.01.1997 г. При представени документи за осигурителен стаж и осигурителен доход от лицата, при които са констатирани несъответствия, се подава сигнал до контролните органи на НОИ – Дирекция/Отдел „Краткосрочни плащания и контрол“ („КПК“) за извършване на проверка.

При съмнения за неистинност или неправилно издадени документи от осигурители с прекратена дейност се изисква проверка и съпоставяне на данните в предадените разплащателни документи в сектор/отдел „Обединен осигурителен архив“.

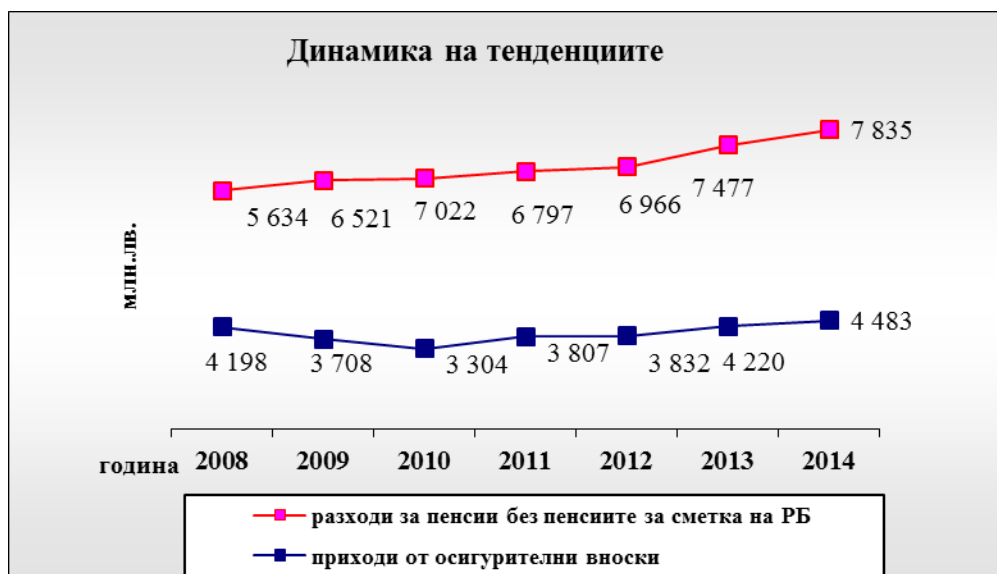
В хода на пенсионното производство се изисква от сектор „Контролно ревизионна дейност при ДОО“ на Дирекция/Отдел „КПК“ задължителна проверка за внесените дължими осигурителни вноски от самоосигуряващите се лица.

При съмнение за неистинност или недействителен стаж в представените документи за осигурителен стаж и осигурителен доход се изисква съдействие от страна на органите на Министерството на вътрешните работи и Прокуратурата.

В Териториалните поделения са създадени и се поддържат електронни регистри със списък на осигурители, от името на които са издавани или има съмнение за издаване на документи с невярно съдържание. Достъп до тях имат всички служители на експертна и контролна длъжност. Документите се предават на контролните органи на НОИ за извършване на проверка в осигурителите. При констатиране на нарушения ТП уведомяват ЦУ на НОИ за некоректните осигурители, вследствие на което Дирекция „Пенсии“ при ЦУ на НОИ информира териториалните поделения за установени случаи на издадени документи с невярно съдържание от осигурители в страната.

Засилен е контрола при обработка на документи с допълнително представен осигурителен стаж, положен преди 01.01.2000 г., за които липсват данни в предишни искания от лицата.

2.1.2.3. От извършения **сравнителен анализ на приходите от осигурителни вноски и разходите за пенсии** (без пенсии за сметка на ДБ) спрямо предходната година е установено увеличение на приходите от осигурителни вноски с 6,2 на сто и увеличение на разходите за пенсии с 4,8 на сто.

Продължава тенденцията разходите за пенсии да изпреварват увеличението на приходите от осигурителни вноски. През одитирания период приходите от осигурителни вноски не покриват извършените разходи за пенсии (без пенсиите за сметка на ДБ). През 2014 г. на 100 осигурени лица съответстват 80 пенсионери. Съгласно дългосрочната прогноза на НОИ за разходите за пенсии до 2060 г. на 100 осигурени лица ще съответстват 99 пенсионери.

2.1.3. Отчетените разходи за **социални помощи и обезщетения** са в размер на 1 157 953,5 хил. лв., при планирани 1 141 149,5 хил. лв. Установено е превишение на тези разходи с 16 804 хил. лв. или с 1,5 на сто, в т.ч.⁵⁷:

(хил. лв.)

Наименование на разходите	§/§§	план	отчет	%	икономия/превход	
					лева	%
1.2. Социални помощи и обезщетения	42-00-00	1 141 149,5	1 157 953,5	101,5	-16 804,0	-1,5
Парични обезщетения за временна неработоспособност поради общо заболяване	42-01-01	270 439,9	293 125,3	108,4	-22 685,4	-8,4
Парични обезщетения за временна неработоспособност за гледане на болен член от семейството и карантина	42-01-02	11 793,6	10 992,8	93,2	800,8	6,8
Парични обезщетения за временна неработоспособност поради нетрудови злополуки	42-01-03	45 354,9	48 109,1	106,1	-2 754,2	-6,1

⁵⁷ Одитно доказателство № 33

Парични обезщетения за временна неработоспособност поради трудова злополука и професионална болест	42-01-40	6 981,1	6 441,6	92,3	539,5	7,7
Парични обезщетения за трудоустрояване при временно намалена работоспособност	42-01-50	79,6	50,2	63,1	29,4	36,9
Парични обезщетения за бременност и раждане	42-01-06	271 465,8	297 535,0	109,6	-26 069,2	-9,6
Парични обезщетения за трудоустрояване поради бременност и кърмене	42-01-07	2,9	-	0,0	2,9	0,0
Парични обезщетения за отглеждане на малко дете	42-01-08	155 668,1	144 258,9	92,7	11 409,2	7,3
Парични обезщетения за осиновяване на дете от 2 до 5 години	42-01-09	-	325,3	0,0	-325,3	0,0
Еднократна помощ при смърт	42-01-90	2 069,0	2 056,0	99,4	13,0	0,6
Парични помощи за профилактика и рехабилитация	42-01-88	15 362,3	14 882,9	96,9	479,4	3,1
Обезщетения и помощи за безработни	42-01-70	361 928,3	340 176,4	94,0	21 751,9	6,0
Парична помощ за инвалидност поради общо заболяване, когато няма основание за отпускане на пенсия	42-01-98	4,0	-	0,0	4,0	0,0

2.1.3.1. От предоставената информация и пояснения от отдел „Анализ, планиране и прогнозиране на бюджета“ за отчетените през 2014 г. разходи за „Социални помощи и обезщетения“ по подпоказатели е установено **превишение на разходите** както следва:

а) за **парични обезщетения за временна неработоспособност поради общо заболяване** са изплатени 293 125,3 хил. лв. при планирани 270 439,9 хил. лв. Преразходът в размер на **22 685,4 хил. лв.** (8,4 на сто) се дължи на нарастването на броя на обезщетенията. През 2014 г. са изплатени 13 120,7 хил. работни дни (с 11,7 на сто повече от планираните) при среднодневно обезщетение от 22,34 лв.

Дължимите суми по **надвзети парични обезщетения за временна неработоспособност**⁵⁸ на 01.01.2014 г. възлизат на 4 062,4 хил. лв. През одитирания период са постановени нови разпореждания за 3 569,9 хил. лв. Във връзка с изменение на чл. 20 от

⁵⁸ Одитно доказателство № 34

КСО (в сила от 01.01.2014 г.)⁵⁹ същите правилно са отчетени през 2014 г. като надзвети обезщетения за временна неработоспособност. Отменените от съда дължими обезщетения за временна неработоспособност са в размер на 90,7 хил. лв., а отменените вземания от директорите на ТП на НОИ - 1 220,1 хил. лв. През 2014 г. събраните суми от длъжници по надзвети обезщетения за временна неработоспособност са 2 024,3 хил. лв., опростените от президента - 22 хил. лв., а отписаните по давност - 1,8 хил. лв. Към 31.12.2014 г. надзветите обезщетения за временна неработоспособност за събиране от НОИ са **8 101,9 хил. лв.**

Предварителен контрол по отпускане и изплащане на паричните обезщетения за временна неработоспособност е изпълняван през одитирания период от началник сектор/отдел „Парични обезщетения за временна нетрудоспособност“. В предоставената Работна инструкция „Приемане и обработване на документи за отпускане и изплащане на парични обезщетения и помощи от ДОО“ не е посочен извършвания предварителен контрол преди изплащане на парични обезщетения и помощи от ДОО.⁶⁰

б) **разходи за бременност и раждане** са извършени за изплащане на парични обезщетения в размер на 297 535,0 хил. лв. при планирани 271 465,8 хил. лв., като е налице преразход от **26 069,2 хил. лв.** (9,6 на сто). Изплатени са 13 095,5 хил. работни дни (с 14,0 на сто повече от планираните) при среднодневно обезщетение от 22,72 лв. Основната причина за отчетения по-висок разход е намаляването на „референтния период“ за тяхното изчисляване от 24 на 18 месеца, както и обстоятелството, че по-голяма част от януарското плащане за 2015 г. на тези обезщетения е изплатено през декември 2014 г.

в) **разходите за парични обезщетения за временна неработоспособност поради нетрудови злополуки** са 48 109,1 хил. лв. при планирани 45 354,9 хил. лв., като е налице преразход в размер на **2 754,2 хил. лв.** (6,1 на сто). Установеният преразход се дължи на по-високото среднодневно парично обезщетение спрямо планираното с 4,5 на сто и е следствие от по-високия осигурителен доход в сравнение с планирания.

г) **разходи за осиновяване на дете от 2 до 5 години** са извършени за изплащане на 628 броя парични обезщетения в размер на **325,3 хил. лв.** Този вид обезщетения не е планиран, тъй като правото за изплащане му е в сила от 01.01.2014 г. и не е заложен като политика при разработването на бюджета за 2014 г.

2.1.3.2. От предоставената информация за отчетените разходи за „Социални помощи и обезщетения“ по подпоказатели е установена **икономия** както следва:

а) **паричните обезщетения за временна неработоспособност поради гледане на болен член от семейството и карантина** са в размер на 10 992,8 хил. лв. при планирани 11 793,6 хил. лв. Реализираната икономия от 800,8 хил. лв. (6,8 на сто) се дължи основно на изплатените с 84,1 хил. по-малко работни дни спрямо планираните.

б) **за разходи за трудова злополука и професионална балест** са изплатени обезщетения в размер на 6 441,6 хил. лв. при планирани 6 981,1 хил. лв. Реализирана е икономия от 539,5 хил. лв. (7,7 на сто), която се дължи главно на изплатените с 2,7 на сто по-малко работни дни от планираните, както и на по-ниското среднодневно парично обезщетение с 1,51 лв. спрямо планираното.

в) **разходите за парични обезщетения за трудоустрояване при временно намалена работоспособност** са в размер на 50,2 хил. лв. при планирани 79,6 хил. лв. Реализираната икономия от 29,4 хил. лв. (36,9 на сто) се дължи на изплатените по-малко работни дни с 8,9 на сто от планираните и на по-ниското среднодневно парично обезщетение с 5,20 лв.

⁵⁹ До 31.12.2013 г. дължимите суми по надзвети парични обезщетения за временна неработоспособност са отчетени като приход по § 28-02-40 „Глоби, санкции, неустойки, наказателни лихви, обезщетения и начети“.

⁶⁰ Одитно доказателство № 32

г) за **разходи за трудоустрояване поради бременност и кърмене** са планирани **2,9 хил. лв.**, но не са изплатени обезщетения поради факта, че през 2014 г. не е регистрирано трудоустрояване поради бременност и кърмене.

д) **изплатените парични обезщетения за отглеждане на малко дете** са в размер на 144 258,9 хил. лв. при планирани 155 668,1 хил. лв. Постигната е икономия от 11 409,1 хил. лв. (7,3 на сто), която се дължи на изплатени 9 442,6 хил. работни дни (с 1,8 на сто по-малко от планираните) при среднодневно обезщетение от 15,28 лв. (5,6 на сто по-ниско от планираното).

е) за **разходи за еднократна помощ при смърт** са изплатени обезщетения в размер на 2 056,0 хил. лв. при планирани 2 069,0 хил. лв. Реализираната икономия в размер на 13,0 хил. лв. (0,6 на сто) се дължи основно на по-ниския с 4,9 на сто среден размер на помощта от планирания;

ж) за **парични помощи за профилактика и рехабилитация** са планирани 15 362,3 хил. лв. (за медицински услуги, ношувки и частична парична помощ за хранене). Изразходваните средства са 14 882,9 хил. лв., или с 479,4 хил. лв. по-малко (3,1 на сто). През 2014 г. помощи за профилактика и рехабилитация са ползвали 44 338 лица, което е с 7 692 лица повече от предходната година. Средният разход за едно лице през 2014 г. е в размер на 335,96 лв., което е намаление с 64,53 лв. спрямо 2013 г.

Икономията от 479,4 хил. лв. се дължи на начина, по който се планират паричните средства за профилактика и рехабилитация. През предходната година за определен средностатистически период се изготвят ориентировъчни разчети за броя на лицата, които ще ползват помощта, за търсенето и заетостта, за оптималното усвояване на остатъка от средства.

з) за **обезщетения и помощи за безработни** са изплатени 340 176,4 хил. лв. при планирани 361 928,3 хил. лв. Реализираната икономия спрямо плана е 21 751,9 хил. лв. (с 6,0 на сто) се дължи на по-малкия брой безработни лица с право на обезщетения - 107 312 лица (с 6,1 на сто по-малко от планираните).

Дължимите суми по разпореждания за надвзети парични обезщетения за безработица (ПОБ) към 01.01.2014 г. са 3 021,7 хил. лв.⁶¹ През 2014 г. са постановени нови разпореждания за 2 143,4 хил. лв. Във връзка с изменение на чл. 20 от КСО (в сила от 01.01.2014 г.)⁶² същите правилно са отчетени през 2014 г. като надвзети парични обезщетения за безработица в размер на 195,2 хил. лв. Отменените от съда дължими обезщетения за безработица са в размер на 24,3 хил. лв., а отменените вземания от директорите на ТП на НОИ - 94,8 хил. лв. През одитирания период събраните суми от длъжници по надвзети обезщетения за безработица са 1 969,5 хил. лв., опростените от президента - 3,6 хил. лв., а отписаните по давност - 341 хил. лв. Към 31.12.2014 г. надвзетите обезщетения за безработица за събиране от НОИ са **2 927 хил. лв.** Установено е намаление на надвзетите обезщетения за безработица с 3,1 на сто спрямо 2013 г.⁶³

За предотвратяване на неоснователното изплащане на ПОБ действат контролни процедури на две нива: на ниво ТП на НОИ и на ниво логически контрол, заложен в програмното осигуряване на дейността по отпускане и изплащане на ПОБ. Всички ТП на НОИ имат утвърдени вътрешни правила и инструкции за организацията на работния процес, които са неразделна част от СФУК.

⁶¹ Одитно доказателство № 35

⁶² До 31.12.2013 г. вземанията за парични обезщетения за безработица по разпореждания за ревизионни актове са отчетени като приход по параграф 28-02-40 „Глоби, санкции, неустойки, наказателни лихви, обезщетения и начети“.

⁶³ Дължими суми за събиране към 31.12.2013 г. - 3 021,7 хил. лв.

При отпускането и изплащането на ПОБ е осъществяван предварителен контрол от началник сектор/отдел „Парични обезщетения за безработица и гаранирани вземания“ при спазване на предвидените процедури в Работна инструкция „Приемане и обработка на документи за отпускане и изплащане на ПОБ“.

и) за парични помощи за инвалидност поради общо заболяване, когато няма основание за отпускане на пенсия на осигурено лице по чл. 11, ал. 3 от КСО са планирани 4,0 хил. лв., но не са изплатени обезщетения, което се дължи на факта, че през 2014 г. средства за този вид парична помощ не са поискани от НОИ.

2.1.4. По показателя „Програми, дейности и служби по социалното осигуряване, подпомагане и заетостта“⁶⁴ в ЗБДОО за 2014 г. са предвидени 76 718,5 хил. лв. Отчетеното изпълнение по този показател е 67 683,3 хил. лв. като е реализирана икономия в размер на 9 035,2 хил. лв.

а) по показателя „Разходи за персонал“⁶⁵ са отчетени 51 977,6 хил. лв., което е 96,5 на сто спрямо планираните 53 877,6 хил. лв.

През 2014 г. дейността по администриране на социалното осигуряване е изпълнявана с 3 517⁶⁶ реално заети служители по основен щат в администрацията на НОИ при планова щатна численост 3 662 служители.

През одитирания период е отчетен по-висок процент на заболяемост на служителите в системата на НОИ спрямо 2013 г., ползван е по-продължителен отпуск за временна неработоспособност и отпуск за отглеждане на дете.

б) по показателя „Издържка“ са отчетени 11 109 хил. лв., което е 69 на сто спрямо планираните 16 097,4 хил. лв. Реализираната икономия в размер на 4 988,4 хил. лв. е от: икономия на разходи за материали - 1 066,1 хил. лв.; вода, горива и енергия - 651,6 хил. лв.; външни услуги - 1 766,9 хил. лв.; текущ ремонт - 506, хил. лв. (част от проведените процедури за обществени поръчки са приключили без избор на изпълнител, поради липса на кандидати); командировки в страната - 160,6 хил. лв. и др.

в) по показателя „Разходи за членски внос и участие в нетърговски организации и дейности“ са планирани 106 хил. лв. През 2014 г. са изплатени членски внос на Европейската социално-осигурителна платформа, Международната асоциация по социално осигуряване и на Фондация „Проф. д-р В. Гаврийски“ в размер на 99,3 хил. лв. Реализирана е икономия от 6,7 хил. лв. в следствие на курсова разлика между валутния курс при планирането и момента на реалния превод.

в) по показателя „Капиталови разходи“ са отчетени 2 701,1 хил. лв. при планирани 6 087,5 хил. лв., или с 3 386,4 хил. лв. по-малко, което се дължи на неприключили и прекратени процедури за обществени поръчки.

г) по показателя „Програми за временна заетост“ са отчетени 367,5 хил. лв. в изпълнение на сключени договори⁶⁷ между НОИ и АЗ, които не са предвидени в бюджета.

Установено е превишение на разходите с 4,7 хил. лв., спрямо получения трансфер⁶⁸ от МТСП по програми за осигуряване на заетост, което се дължи на обстоятелството, че сумите по трансферите за месец декември 2013 г. са постъпили в последния работен ден на месец декември, а възнагажденията са изплатени (разходите са извършени) през месец януари 2014 г.

⁶⁴ Одитно доказателство № 36

⁶⁵ Дейност 521 „Служби по социалното осигуряване“ в отчета за касово изпълнение на бюджета на НОИ

⁶⁶ към 31.12.2014 г.

⁶⁷ Одитно доказателство № 11

⁶⁸ 362,8 хил. лв.

д) по показателя „Други служби и дейности по социално осигуряване, подпомагане и заетостта“ са отчетени 1 011,9 хил. лв., които не са предвидени в ЗБДОО за 2014 г., но са в изпълнение на Закона за военноинвалидите и военнопострадалите (за профилактика и рехабилитация) и Закона за ветераните от войните (за отдых и лечение).

2.1.5. По показателя „Отбрана и сигурност“ в ЗБДОО за 2014 г. са предвидени 75 хил. лв., а са отчетени 93,9 хил. лв. Установеният преразход в размер на 18,9 хил. лв. е във връзка с допълнително предоставени суми⁶⁹ за непредвидени и/или неотложни разходи за предотвратяване, овладяване и преодоляване на последиците от бедствия по фасадата на сграда, стопанисвана от ТП на НОИ гр. Русе, като са усвоени 73,5 хил. лв.⁷⁰

2.1.6. По показателя „Разходи за лихви“ са планирани 76,7 хил. лв., а са отчетени 46,9 хил. лв. Реализирана е икономия в размер на 29,8 хил. лв. или 38,9 на сто.

Дължимите суми за надвзети пенсии⁷¹, парични обезщетения за временна неработоспособност⁷² и обезщетения за безработица⁷³ към 31.12.2014 г., подлежащи на събиране от НОИ, възлизат на 20 186,7 хил. лв. Прямо предходната година⁷⁴ увеличението е с 40,7 на сто в повече, което в голяма степен се дължи на промяна в отчетността.

Извършените от НОИ разходи през 2014 г. са в съответствие с действащото законодателство и са отразени правилно в отчета за изпълнение на бюджета на ДОО за 2014 г.

2.2. Предоставените трансфери⁷⁵ от бюджета на ДОО към други бюджети са 6 026,4 хил. лв., които са 84,3 на сто спрямо предвидените в закона – 7 150 хил. лв. На МТСП са предоставени трансфери както следва:

2.2.1. За Агенцията за социално подпомагане – 3 147,4 хил. лв. при планирани 3 150,0 хил. лв. (99,9 на сто), за парични помощи за помощно-технически средства, свързани с увреждане.⁷⁶

От АСП е потвърдено усвояването в пълен размер на предоставените от бюджета на НОИ трансфери.⁷⁷

2.2.2. За фонд „Условия на труд“ - 2 879,0 хил. лв. (72 на сто от предвидените средства), от които:

а) за мероприятия за предотвратяване на трудови злополуки и професионални болести по чл. 24, ал. 3 от КСО - 2 245,9 хил. лв.;

б) за диагностика на професионалните болести по чл. 24, ал. 4 от КСО - 633,1 хил. лв.

Трансферирите, предоставени на фонд „Условия на труд“ са усвоени в пълен размер.⁷⁸

Предоставените трансфери от НОИ на МТСП са в съответствие с действащото законодателство, усвоени са в пълен размер и са отразени вярно в отчета за изпълнение на бюджета на ДОО за 2014 г.

⁶⁹ с ПМС № 116/15.05.2014 г.

⁷⁰ Одитно доказателство № 37

⁷¹ 9 157,8 хил. лв.

⁷² 8 101,9 хил. лв.

⁷³ 2 927 хил. лв.

⁷⁴ 14 345,3 хил. лв.

⁷⁵ Одитно доказателство № 38

⁷⁶ чл. 11, ал. 1, т. 2, б. „в“, чл. 12, ал. 1, т. 4 и чл. 13, ал. 1, т. 3 от КСО

⁷⁷ Одитно доказателство № 39

⁷⁸ Одитно доказателство № 40

3. По раздел „Финансиране”

3.1. През 2014 г. от НОИ са погасени дължимите суми по дългосрочни заеми от Световната банка в размер на 3 736,3 хил. лв., в т.ч. 3 689,4 хил. лв. по дължима главница и 46,9 хил. лв. дължими лихви.⁷⁹ Изплатената главница по дължимите заеми на Световната банка съответства на отчетената сума по параграф 80-00 „Заеми от чужбина”. Изплатените лихви правилно са отчетени по показателя „Разходи за лихви”.

3.2. В Закона за бюджета на ДОО за 2014 г. не са предвидени суми по разчети за поети осигурителни вноски, но законосъобразно са отчетени 4 288,6 хил. лв. в съответствие с разпоредбите на чл. 159 от ЗПФ и параграф 22а от ПЗР на КСО.⁸⁰

3.3. Отчетените средства по показателя „Друго вътрешно финансиране” (2 524,5 хил. лв.) не са предвидени в ЗБДОО за 2014 г., но са законосъобразни и включват сумите по параграф 88-00 „Събрани средства и извършени плащания за сметки на други бюджети, сметки и фондове – нето“ в размер на 10 052,6 хил. лв. и параграф 93-00 „Друго финансиране - нето” в размер на (-7 528,2 хил. лв.).⁸¹ По показателя не са отчетени неусвоените средства по два проекта⁸² за безвъзмездна помощ от институции на ЕС в размер на 63,6 хил. лв.

3.4. Наличните средства към 31.12.2014 г., в размер на 217,3 хил. лв., съответстват на левовата равностойност на остатъците по валутните сметки на НОИ за изплащане на пенсиите по международни спогодби.⁸³

Финансирането по бюджета на ДОО за 2014 г. е в съответствие с действащото законодателство, с изключение на неусвоени средства за безвъзмездна помощ, предоставени от институции от ЕС, отчетени като приход.

4. По раздел „Дефицит/Излишък”

Изпълнението на бюджетите на отделните фондове на ДОО през 2014 г. е както следва:

4.1. По бюджета на фонд „Пенсии” е отчетен дефицит от 1 811 685,0 хил. лв., което е с 29 327,8 хил. лв. повече от планирания⁸⁴. Това се дължи на събраните с 10 512,5 хил. лв. по-малко приходи от осигурителни вноски, превишение на разходите за пенсии в размер на 18 863,9 хил. лв. и постигната икономия на разходи за социални помощи и обезщетения в размер на 48,6 хил. лв.

4.2. По бюджета на фонд „Пенсии, несвързани с трудова дейност”, при планиран дефицит от 13,7 хил. лв. е отчетен излишък от 9 343,7 хил. лв., който се дължи на постигнатата икономия от разходи за пенсии за сметка на държавния бюджет и тяхната издръжка в размер на 9 352,2 хил. лв. и от разходи за социални помощи и обезщетения - 5,2 хил. лв.

4.3. По бюджета на фонд „Трудова злополука и професионална болест” е отчетен излишък в размер на 96 055,6 хил. лв., който е с 17 095 хил. лв. по-голям спрямо планирания (78 960,6 хил. лв.). По-високият излишък се дължи на получени повече приходи от

⁷⁹ Одитно доказателство № 41

⁸⁰ Одитно доказателство № 42

⁸¹ Одитно доказателство № 43

⁸² „Развитие на институционална електронна система на НОИ за EESSI“ и „Социални агенции за бъдеща Европа” (SAFE)

⁸³ Одитно доказателство № 44

⁸⁴ планиран дефицит от 1 782 357,2 хил. лв.

осигурителни вноски с 13 543,2 хил. лв. от планираните и постигната икономия на разходи: за пенсии за сметка на ДОО и тяхната издръжка – 1 878,7 хил. лв., за социални помощи и обезщетения – 551,1 хил. лв. и с 1 122 хил. лв. по-малко предоставени трансфери за МТСП.

4.4. По бюджета на фонд „Общо заболяване и майчинство” е отчетен дефицит в размер на 49 658,7 хил. лв., което с 5 549,3 хил. лв. по-малко от планирания по бюджета⁸⁵. Това се дължи на събраните в повече осигурителни вноски с 44 708,5 хил. лв. и на предоставен по-малък трансфер за АСП с 1,6 хил. лв., независимо от установения преразход за изплатени социални помощи и обезщетения в размер на 39 160,8 хил. лв.

4.5. По бюджета на фонд „Безработица” е отчетен дефицит в размер на 128 989,4 хил. лв., който е по-малък с 34 207,1 хил. лв. от планирания⁸⁶ и се дължи на постъпилите в повече приходи от осигурителни вноски с 12 455,2 хил. лв., и постигнатата икономия на разходи за обезщетения за безработица с 21 751,9 хил. лв.

4.6. По бюджета на НОИ при планиран излишък в размер на 1 925 493 хил. лв. е отчетен излишък от 1 884 716 хил. лв., който е с 40 777 хил. лв. по-малък от планирания.

Наличните средства в края на периода по отчета на консолидирания бюджет на ДОО за 2014 г. са 217,3 хил. лв. и съответстват на левовата равностойност на остатъците по валутните сметки на НОИ за изплащане на пенсиите по международни спогодби.

Част четвърта ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Въз основа на резултатите от извършения одит на отчета за изпълнението на бюджета на ДОО за 2014 г., представени в одитния доклад и събраните одитни доказателства, са налице основания за изразяване на следните заключения:

1. Спазен е нормативно определения ред по съставяне, утвърждаване и представяне на отчета за изпълнение на бюджета на ДОО за 2014 г. в Сметната палата и в Народното събрание.

2. По структура и съдържание показателите в отчета за изпълнението на бюджета на ДОО за 2014 г. съответства на показателите в ЗБДОО за 2014 г., с изключение на отчетени незначителни средства по приходен показател „Помощи, дарения и други безвъзмездно получени суми от чужбина”, вместо по показателя „Друго финансиране”, което няма да окаже влияние на потребителите на информацията в отчета.

3. Изпълнението на бюджета по отделните показатели е както следва:

а) Установено е преизпълнение на осигурителните приходи по бюджета на ДОО с 0,9 на сто, което се дължи на събраните в повече приходи от осигурителни вноски от НАП и НОИ с 1,4 на сто. Постъпилите приходи от осигурителни вноски и неданъчните приходи, са законосъобразни и са отразени вярно в отчета за изпълнението на бюджета на ДОО за 2014 г.

б) Трансферите от ДБ в размер на 12 на сто върху сбора на осигурителните доходи на всички осигурени лица за календарната година са част от осигурителните приходи, планирани в ЗБДОО за 2014 г. и са преведени в пълен размер. Тези трансфери са 36,9 на сто от осигурителните приходи по бюджета на ДОО. Отчетени са получени трансфери от МТСП по програми за осигуряване на заетост и трансфери за поети осигурителни вноски и данъци, които не са предвидени в ЗБДОО за 2014 г., но са в изпълнение на действащото законодателство.

в) Установено е превишение на общите разходи по бюджета на ДОО с 0,2 на сто, което се дължи на превишение на разходите за пенсии и на разходите за социални

⁸⁵ 55 208 хил. лв.

⁸⁶ 163 196,5 хил. лв.

обезщетения и помощи. Изплатени са еднократни допълнителни суми към пенсиите за месеците април и декември 2014 г., които не са предвидени в ЗБДОО за 2014 г. С 1,5 на сто, са изплатените в повече парични обезщетения за временна неработоспособност поради общо заболяване и нетрудови злополуки и парични обезщетения за бременност и раждане.

г) Увеличен е размера на дължимите суми по разпореждания за надвзети пенсии, парични обезщетения за временна неработоспособност и обезщетения за безработица спрямо предходната година с 40,7 на сто.

д) Реализирана е икономия на разходите по „Програми, дейности и служби по социалното осигуряване, подпомагане и заетостта“ с 11,8 на сто, която се дължи на намаление на разходите за персонал, издръжка, капиталови разходи и разходи за членски внос и участие в нетърговски организации и дейности.

е) Установен е преразход по показателя „Отбрана и сигурност“ с 25,2 на сто във връзка с предоставени средства по ПМС № 116/15.05.2014 г. за преодоляване на последиците от бедствия по фасадата на сграда, стопанисвана от ТП на НОИ гр. Русе.

ж) Предоставените трансфери от НОИ на МТСП за АСП и фонд „Условия на труд“ са в съответствие с действащото законодателство и са усвоени в пълен размер.

з) Събраните през 2014 г. приходи не покриват извършените разходи. Продължава тенденцията разходите за пенсии да изпреварват приходите от осигурителни вноски. И през 2014 г. недостигът от средства по бюджета на ДОО е покрит с получената допълнителна субсидия от ДБ, която е с 3,1 на сто в повече спрямо предходната година, а спрямо началото на реформата от 2000 г. увеличението е над 20 пъти.

и) Отчетените дефицити по бюджетите на фондовете на ДОО - „Пенсии“, „Общо заболяване и майчинство“ и „Безработица“ са покрити с отчетените излишъци по фондовете „Пенсии, несвързани с трудова дейност“, „Трудова злополука и професионална болест“ и бюджета на НОИ. Наличността в края на периода по отчета на консолидирания бюджет на ДОО е равна на остатъка по валутните сметки на НОИ за изплащане на пенсии по международни спогодби.

4. Системите за финансово управление и контрол в изследваната област са адекватни и ефективни, с изключение на осъществяван, но не регламентиран във Вътрешните правила към СФУК предварителен контрол, преди изплащане на паричните обезщетения и помощи от ДОО.

Дейността в изследваната област е осъществена в съответствие с действащото законодателство във всички съществени аспекти, с изключение на несъответствие при отчитане на незначителни средства по приходен показател „Помощи, дарения и други безвъзмездно получени суми от чужбина“, вместо по показателя „Друго финансиране“ и не регламентиран във вътрешни правила предварителен контрол преди изплащане на парични обезщетения и помощи от ДОО.

Част пета ПРЕПОРЪКИ

В резултат на извършения одит се дава следната препоръка **на управителя на НОИ:**
Да се регламентира във Вътрешните правила към СФУК, извършването на предварителен контрол преди изплащане на парични обезщетения и помощи от ДОО.⁸⁷

⁸⁷ Част трета „Констатации“, раздел III, т. 2, п. 2.1.3.1

Част шеста

ОТГОВОРИ НА ОДИТИРАНАТА ОРГАНИЗАЦИЯ

Фактите и обстоятелствата, установени при одита и отразени в доклада са съгласувани с представители на одитираната организация. От представителите на НОИ е изразено съгласие, че констатираните в изследваната област, факти и обстоятелства са верни, точни и обективно представени. При проведеното обсъждане не са постъпили писмени становища. Представените по време на одита отговори на въпроси от отговорните длъжностни лица са взети предвид при оценяването на одитираната област.

В подкрепа на констатациите от одитния доклад са събрани 44 броя одитни доказателства, които заедно с работните документи, отразяващи отделните етапи на одитния процес, се намират в Сметната палата.

На основание чл. 50, ал. 2 от Закона за Сметната палата⁸⁸, в срок до *два месеца* от получаване на настоящия доклад, управителят на НОИ следва да предприеме мерки за изпълнение на препоръките и да уведоми писмено за това председателя на Сметната палата.

Настоящият одитен доклад е приет на основание чл. 48, ал. 1 от Закона за Сметната палата с Решение № 123 от 03.09.2015 г. на Сметната палата.

ПРЕДСЕДАТЕЛ:

(Цветан Цветков)

⁸⁸ обн., ДВ, бр. 12 от 13.02.2015 г.

**ОПИС НА ОДИТНИТЕ ДОКАЗАТЕЛСТВА
КЪМ ОДИТЕН ДОКЛАД № 0660100415**

№	Одитни доказателства	Брой страници
1	Писмо изх. № 92-06-21#2/25.05.2015 г. с приложения: справка общ брой щатни бройки служители за 2014 г. и справка за списъчния състав на служителите на НОИ към 31.12.2014 г.	3
2	Справка изх. № 92-06-21#2/25.05.2015 г. за видовете броя на организационните звена в ЦУ на НОИ през 2014 г.	1
3	РД-И-2.21(1)/14.06.2015 г. за тестове по същество на състава на Надзорния съвет на НОИ с приложение на аналитична процедура; Писмо с приложение: Справка за състава на НС на НОИ и извършените промени през 2014 г.; Таблица и Решения № 596/14.08.2015 г. и № 783/27.11.2015 г. на Министерския съвет, изх. № 92-06-19#3/26.05.2015 г.	11
4	Справка изх. № 92-06-20#6/01.07.2015 г. за отговорните длъжностни лица в ЦУ на НОИ за периода от 01.01.2014 г. до 31.12.2014 г.	3
	Справка изх. № 92-06-20#7/01.07.2015 г. за отговорните длъжностни лица на длъжност „директор ТП на НОИ” за периода от 01.01.2014 г. до 31.12.2014 г.	7
5	РД-И-2.29(1)/09.06.2015 г. за тест с двойна цел за съответствие на изготвянето, утвърждаването и представянето на отчета за изпълнението на бюджета на ДОО в НОИ за 2014 г. с действащата правна рамка	4
6	Докладна записка на управителя на НОИ до Надзорния съвет с изх. № НС-36/30.04.2015 г.	2
7	Протокол № 6/08.05.2015 г. от заседание на Надзорния съвет	1
8	Писмо изх. № 92-06-14/14.05.2015 г. до Сметната палата относно представяне на отчет за изпълнение на бюджета на ДОО за 2014 г. с приложения (вх. № 33-03-41/14.05.2015 г. на Сметната палата)	93
9	Писмо изх. № 02-00-6/14.05.2015 г. до Народното събрание относно отчет за изпълнение на бюджета на ДОО за 2014 г. и вх. № 510-00-49/14.05.2015 г. на Народно събрание	1
10	РД-И-2.29(2)/12.06.2015 г. за тест с двойна цел за установяване съответствието на структурата и съдържанието на отчета за изпълнението на ДОО за 2014 г. със ЗБДОО за 2014 г.	9
11	Договор по програма „Старт в кариерата” с приложение 1 брой диск със сключени договори за временна заетост между НОИ и АЗ	11+CD
12	Два проекта за безвъзмездна помощ: „Развитие на институционална електронна система на НОИ за EESSI“ и „Социални агенции за бъдеща Европа” (SAFE)	62
13	Справка за еднократно изплатени допълнителни суми към пенсиите през 2014 г., изх. № 92-06-20#2/21.05.2015 г.	1
14	Писмо изх. № 26-103-2#1/23.03.2014 г., ПМС №68/27.03.2014 г., Контролен лист (КЛ) № 572/07.04.2014 г., Банково извлечение (БИ)от 04.04.2014 г., Хронология на вътрешната кореспонденция в	20

№	Одитни доказателства	Брой страници
	НОИ, ПМС № 311/02.10.2014 г., КЛ № 1732/ 20.10.2014 г., БИ от 17.10.2014 г., Писмо изх. № 26-103-25#1/07.08.2014 г., КЛ № 1016/17.06.2014 г., БИ от 17.06.2014 г., Писмо изх. № 04-02-123/29.04.2014 г., Финансова обосновка от МТСП към МФ, Проект ПМС, ПМС № 136/31.05.2014 г. във връзка с параграф 43-00 „Други служби и дейности по социално осигуряване и подпомагане”	
15	Аналитично извлечение по партида 19-00 Платени данъци и такси	1
16	РД-И-2.11(1)/12.06.2015 г. за извършени тестове по същество на информацията в отчета за изпълнението бюджета на ДОО за 2014 г.	1
17	РД-И-2.21(2)/15.06.2015 г. за тестове по същество на приходите по бюджета на ДОО, предоставени от НОИ, НАП и НЗОК с приложение на аналитична процедура; Справки изх. № 92-06-20#2/21.05.2015 г.: Приходи на ДОО, събрани от НАП и НОИ - 2014 г. и Справка за размера на приходите по фондове на ДОО, събрани от НАП и НОИ към 31.12.2014 г.; Обяснение от главен счетоводител на НОИ и 1 брой CD	18+CD
18	Хронологична ведомост за Трансферите от ЦБ в размер на 12 на сто върху сбора на осигурителните доходи на всички осигурени лица за 2014 г.	1
19	Хронология на неданъчни приходи по партиди 31-10-01, 36-00, 28-00 и 24-00.	4
20	Хронология на ДДС параграф 37-00 „Внесени ДДС и други данъци върху продажбите”	1
21	Хронология на параграф 46-00 за получените средства от ЕС	1
22	РД-И-2.21(3)/19.06.2015 г. за тестове по същество на получените трансфери по бюджета на ДОО с приложена аналитична процедура; Справка за получените трансфери между бюджетни сметки и отчетеното им изразходване за периода от 01.01.2014 г. до 31.12.2014 г.; Аналитична извлечение по партида 61-05; Справка за получените трансфери от ЦБ за ДОО по т. 1.2, т.4, т.5 и т.8 от Раздел „Приходи и трансфери на консолидирания бюджет на ДОО и отчетеното им изразходване за периода от 01.01.2014 г. до 31.12.2014 г.”; Хронологии на подпараграф 31-10 и параграф 61-00	10
23	Хронология на подпараграф 31-10-08 получени допълнителни субсидии от ЦБ/ДБ за покриване недостига на средства	1
24	Аналитично извлечение по партида 61-05 получени трансфери от МТСП	1
25	Аналитично извлечение по партида 31-10-11 трансфери за поети осигурителни вноски и данъци	1
26	РД-И-2.29(3)/23.06.2015 г. за тест с двойна цел върху данните от отчета за извършените разходи по видове дейности с приложена аналитична процедура; Аналитично извлечение по партиди 41-11, 41-12, 41-21, 41-22, 41-23, 41-24, 10-00, 55-04 и хронология на дейност 283 по параграф 10-00	18
27	РД-И-2.21(4)/22.06.2015 г. за тестове по същество на извършените корекции по бюджета на ДОО с приложена аналитична процедура	7

№	Одитни доказателства	Брой страници
	Приложения: 1. Разпределение на бюджета на дейност 521 „Служби по социално осигуряване“ по териториални поделения (ТП) за 2014 г.	3
	2. Окончателно разпределение на бюджета на дейност 521 „Служби по социално осигуряване“ по ТП и ЦУ на НОИ за 2014 г. утвърдени от управителя на НОИ	3
	3. Справка изх.№ 92-06-20#2/21.05.2015 г. за извършените корекции по бюджета на НОИ до 31.12.2014 г.	2
28	Вътрешни правила за организацията на бюджетния процес при съставяне, приемане, изпълнение и отчитане на КБДОО, на бюджета на УчПФ и на бюджета на ФГВРС към СФУК с приложена схема и работни инструкции - 3 броя	17
	РД-И-2.29(4)/24.06.2015 г. за тест с двойна цел върху извършена насрещна проверка на информацията от предоставената база данни от НОИ, съдържаща се в персоналния регистър на осигурените лица по подадени декларации № 1 с 1 бр. CD	3+CD
29	Приложения: 1. Аналитична процедура за изчисления от одиторите среден осигурителен доход по данни от регистъра на осигурените лица	3
	2. Таблица изх. № 92-06-19#1/21.05.2015 г. за средномесечния осигурителен доход за страната	6
30	Аналитично извлечение по партида пощенски такси, ДДС, такси за подменени картони и финансови услуги за изплащане на пенсиите	1
	РД-И-2.29(5)/30.06.2015 г. за тест с двойна цел върху дължимите надвзети пенсии	5
31	Приложения: 1. Аналитична процедура за извършена проверка на данни от справките за дължими надвзети пенсии към 31.12.2014 г.	1
	2. Писмо Изх. № 92-06-19#5/15.06.2015 г.	6
	3. Информация относно предварителен контрол в ТП на НОИ	9
	4. Справка изх. № 92-06-20#2/21.05.2015 г. за дължими надвзети пенсии към 31.12.2014 г. с разшифровка на дължимите суми за надвзети пенсии и синтетична оборотна ведомост	15
32	Заповед № РД-11-156/20.07.2014 г. на директора на ТП на НОИ гр. Плевен и Работна инструкция „Приемане и обработване на документи за отпускане и изплащане на парични обезщетения и помощи от ДОО”	27
	РД-И-2.29(6)/01.07.2015 г. за тест с двойна цел върху разходите за социални помощи и обезщетения	6
33	Приложения: 1. Аналитична процедура за проверка на данните по ИБДОО за 2014 г. с ОКИБ на НОИ към 31.12.2014 г. по разходите за „Социални помощи и безщетения”	1
	2. Справка за отчетените разходи за социални помощи и обезщетения по КСО за 2014 г. изх. № 92-06-19#1/21.05.2015 г. с аналитични оборотни ведомости по параграф 42-00	19

№	Одитни доказателства	Брой страници
	3. Писмо № 92-06-20#8/03.07.2015 г. с приложен анализ на постигната икономия/преразход за Социални помощи и обезщетения по КСО в отчета на КБДОО за 2014 г. (отговор на зададени въпроси)	4
34	РД-И-2.29(7)/14.07.2015 г. за тест с двойна цел върху дължимите надвзети парични обезщетения за временна неработоспособност с приложена аналитична процедура	5
	Приложения: 1.Справка за дължими надвзети ПОВН към 31.12.2014 г. с изх. № 92-06-20#2/21.05.2015 г. с приложени разшифровка на дължимите суми за надвзети ПОВН и синтетична оборотна ведомост	15
	2. Констативен протокол за извършена проверка на място	2
35	РД-И-2.29(8)/14.07.2015 г. за тест с двойна цел върху дължимите надвзети ПОБ с приложена аналитична процедура	4
	Приложения: 1. Справка изх. № 92-06-20#2/21.05.2015 г. за дължими надвзети ПОБ към 31.12.2014 г. с разшифровка на дължимите суми по надвзети ПОБ и синтетична оборотна ведомост	15
	2.Писмо Изх. № 92-06-20#4/16.06.2015 г.	11
	3. Информация по предварителния контрол в ТП на НОИ	6
36	РД-И-2.29(9)/15.07.2015 г. за тест с двойна цел върху разходите за „Програми, дейности и служби по социалното осигуряване, подпомагане и заетостта” с приложена аналитична процедура	6
	Приложения: 1. Справка изх. № 92-06-19#1/21.05.2015 г. по „Програми, дейности и служби по социалното осигуряване, подпомагане и заетостта” за 2014 г. с аналитична оборотна ведомост	12
	2. Писмо изх. № 92-06-20#9/03.07.2015 г.	4
	3. Справка на изразходените трансфери, предоставени от МТСП	1
37	Справка за отпуснати с ПМС 116/15.05.2014 г. допълнителен трансфер за непредвидени разходи с аналитична оборотна ведомост	2
38	РД-И-2.21(5)/15.07.2015 г. за тестове по същество на предоставените трансфери през 2014 г. от бюджета на ДОО на фонд „Условия на труд” и АСП с приложена аналитична процедура; Справка за изплатените суми на фонд „Условия на труд“ и АСП за периода от 01.01.2014 г до 31.12.2014 г. изх. № 92-06-20#2/21.05.2015 г.; аналитично извлечение по партида 61-02; 2 броя платежни нареждания; Писма изх. №№ 33-323/10.12.2014 г.; 33-326/12.12.2014 г.; № 04-02-273#1/12.12.2014 г.; № 04-02-273#4/18.12.2014 г. и 04-02-273#3 от 16.12.2014 г.	17
39	Писмо - отговор от изпълнителния директор на АСП изх. № 92-594/08.06.2015 г. с приложена справка за изпълнение към 31.12.2014 г. на разходите по утвърдените трансфери на НОИ и писмо въпрос до изпълнителния директор на АСП с изх. № 12-20-2/02.06.2015 г.	3
40	Писмо - отговор на директора на фонд „Условия на труд” ,	2

№	Одитни доказателства	Брой страници
	изх. № 227/08.06.2015 г. и писмо - въпрос до директора на фонд „Условия на труд”, изх. № 04-13-6/02.06.2015 г.	
41	РД-И-2.21(6)/15.07.2015 г. за ТС на финансирането – Световна банка с приложена аналитична процедура, Справка за извършени погашения по дългосрочни заеми от Световна банка с приложена таблица изх. № 92-06-20#2/21.05.2015 г.; МО 4/11.2014 г., БИ/24.11.2014 г.; Писма изх. №№ 04-04-104/05.12.2014 г.; 33-01-81/17.11.2014 г.; 33-01-37/19.05.2014 г.; 04-04-55/06.06.2014 г.; БИ/23.05.2014 г.; МО 4/05.2014 г.; Нарездане за свободен валутен превод с приложен суифт; БИ 15.12.2014 г.; Писмо от Световна банка - 20.10.2014 г.; Писмо от Световна банка по главница и лихва-17.04.2014 г.	38
42	Хронология на разчетите за поети осигурителни вноски	1
43	РД-И-2.21(7)/15.07.2015 г. за тестове по същество на извършено „Друго вътрешно финансиране” с приложена аналитична процедура; Справка параграф 93-00 Друго финансиране с изх. № 92-06-20#2/21.05.2015 г.; Справка параграф 88-00 „Временно съхранявани средства и средства на разпореждане” изх. № 92-06-20#21.05.2015 г.; аналитични извлечения; РД-И-2.21(7)А/15.07.2015 г. за ТС на данни от справка разчети по осигурителни вноски с приложена аналитична процедура; Справка за разчети по осигурителни вноски изх. № 92-06-20#21.05.2015 г.; аналитична оборотна ведомост	25
44	Аналитична оборотна ведомост за наличностите към 31.12.2014 г.	1

СТАНОВИЩЕ НА СМЕТНАТА ПАЛАТА

ПО ОТЧЕТА ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ НА БЮДЖЕТА НА ДЪРЖАВНОТО ОБЩЕСТВЕНО ОСИГУРЯВАНЕ ЗА ПЕРИОДА 1 ЯНУАРИ – 31 ДЕКЕМВРИ 2014 Г.

Настоящото становище е изготвено в изпълнение на чл. 6, ал. 5 от Закона за Сметната палата и отразява резултатите от извършения одит на отчета за изпълнението на бюджета на държавното обществено осигуряване (ДОО) за периода от 01.01.2014 г. до 31.12.2014 г. в Националния осигурителен институт (НОИ). Проверено и оценено е съответствието с изискванията на нормативните и вътрешните актове през одитирания период:

I. По изготвянето, утвърждаването и представянето на отчета за изпълнението на бюджета на ДОО за 2014 г.

Отчетът за изпълнението на бюджета на ДОО за 2014 г. е изготвен от НОИ при спазване на изискванията на вътрешните правила⁸⁹.

Проектът на отчет за изпълнението на бюджета на ДОО за 2014 г. е внесен от управителя на НОИ в Надзорния съвет на НОИ за утвърждаване, съгласно разпоредбите⁹⁰ на Кодекса за социално осигуряване (КСО).

Отчетът за изпълнението на бюджета на ДОО за 2014 г. е утвърден от Надзорния съвет на НОИ на 08.05.2015 г.⁹¹

Спазен е седем дневния срок⁹² за представяне на утвърдения отчет в Сметната палата.

Годишният отчет за изпълнението на бюджета на ДОО за 2014 г. е внесен от управителя на НОИ в Народното събрание⁹³ за приемане едновременно с отчета за изпълнението на държавния бюджет за 2014 г.

⁸⁹ Вътрешни правила за организацията на бюджетния процес при съставяне, приемане, изпълнение и отчитане на консолидирания бюджет на ДОО, на извънбюджетната сметка на Учителския пенсионен фонд и на план-сметката на Фонда за гарантирани вземания на работниците и служителите

⁹⁰ чл. 37, ал. 5, т. 3, б. „б“ от КСО

⁹¹ с Протокол № 6 от заседание на Надзорния съвет, проведено на 08.05.2015 г.

⁹² чл. 56, ал. 1 от Закона за Сметната палата

⁹³ чл. 31, ал. 1 от КСО

II. По структурата и съдържание на отчета за изпълнението на бюджета на ДОО за 2014 г.

1. Представеният отчет включва: консолидирания бюджет на ДОО, бюджетите на фондовете - „Пенсии”, „Пенсии, несвързани с трудова дейност”, „Трудова злополука и професионална болест”, „Общо заболяване и майчинство”, „Безработица” и бюджета на НОИ.

Отчетът за изпълнението на бюджета на ДОО за 2014 г. е изготвен съгласно структурата и показателите, определени в Закона за бюджета на ДОО (ЗБДОО) за 2014 г.

Отчетените приходи, разходи и трансфери по бюджетите на осигурителните фондове и по бюджета на НОИ отговарят по характер на нормативно определените в КСО.⁹⁴

2. В отчета за изпълнение на бюджета на ДОО за 2014 г. са посочени показатели, които не са предвидени в ЗБДОО за 2014 г., но са в изпълнение на действащи нормативни актове и проекти за безвъзмездна помощ, както следва:

2.1. По Раздел „Приходи и трансфери“

2.1.1. По показателя **„Трансфери от МТСП по програми за осигуряване на заетост”** са получени 362,8 хил. лв., които са съгласно договори по програма за временна заетост между Агенцията по заетостта и НОИ⁹⁵ и са в съответствие с параграф 1 от Преходните и заключителни разпоредби (ПЗР) на ЗБДОО за 2014 г.

2.1.2. По показателя **„Трансфери за поети осигурителни вноски и данъци“** са отчетени 3 586,1 хил. лв. във връзка със схемата на централизирано разплащане на осигурителните вноски и данъци, съгласно чл. 159 от ЗПФ.

2.1.3. По показателя **„Помощи, дарения и други безвъзмездно получени суми от чужбина“** са отчетени 63,6 хил. лв., които са неусвоени средства във връзка с два проекта⁹⁶ за безвъзмездна помощ, предоставена от институции на Европейския съюз (ЕС). Тези средства, представляващи 0,0009 на сто спрямо общите приходи⁹⁷, следва да се отчетат в раздел „Финансиране“ в бюджета на ДОО по показателя „Друго финансиране“.

2.2. По Раздел „Разходи и трансфери“

2.2.1. По показателя **„Пенсии“** са отчетени изплатени еднократни допълнителни суми към пенсиите за 2014 г. в размер на 108 863,4 хил. лв. на основание разпоредбата на чл. 22, т. 3 от КСО в изпълнение на ПМС № 60/14.03.2014 г. и ПМС № 370/19.11.2014 г.

2.2.2. По показателя **„Програми за временна заетост”** са отчетени 367,5 хил. лв.⁹⁸, които са на основание чл. 30б, ал. 1, т. 2 от Закона за насърчаване на заетостта и са в съответствие с параграф 1 от ПЗР на ЗБДОО за 2014 г.

2.2.3. По показателя **„Други служби и дейности по социално осигуряване, подпомагане и заетостта”** са отчетени 1 011,9 хил. лв. Средствата са за предоставените дейности и услуги на правоимащите лица по чл. 4, т. 3 от Закона за ветераните от войните (за отпих и лечение) и по чл. 16 от Закона за военноинвалидите и военнопострадалите (за профилактика и рехабилитация), и са в съответствие с разпоредбата на параграф 1 от ПЗР на ЗБДОО за 2014 г.

2.2.4. В отчета е посочен нов разходен показател **„Платени данъци такси и административни санкции“**, който не е предвиден в ЗБДОО за 2014 г., но е в съответствие с

⁹⁴ чл. чл. 20 – 266 от КСО

⁹⁵ в изпълнение на разпоредбата на чл. 30б, ал. 1, т. 2 от Закона за насърчаване на заетостта

⁹⁶ „Развитие на институционална електронна система на НОИ за EESSI“ и „Социални агенции за бъдеща Европа” (SAFE)

⁹⁷ 7 122 073,2 хил. лв.

⁹⁸ в изпълнение на сключени договори по програма за временна заетост между НОИ и Агенцията по заетостта

утвърдената от министъра на финансите Единна бюджетна класификация (ЕБК) за 2014 г.⁹⁹ Отчетените по този показател средства са в размер на 416,9 хил. лв.

3. Спазена е разпоредбата на параграф 2 от ПЗР на ЗБДОО за 2014 г., като не е формиран общ резерв на фондовете по чл. 18 от КСО.

III. По изпълнението на бюджета на ДОО

1. По Раздел „Приходи и трансфери”

В отчета за изпълнението на консолидирания бюджет на ДОО за 2014 г. са отчетени **общо приходи и трансфери** в размер на 9 386 492,7 хил. лв., които са 100,1 на сто спрямо планираните в закона.¹⁰⁰ За 2014 г. е установено преизпълнение с 0,1 на сто, а спрямо отчетените 8 981 645,1 хил. лв. през 2013 г. - с 4,5 на сто.

Общо събраните приходи (без трансферите за осигурителни вноски от държавния бюджет) са в размер на 4 503 127,3 хил. лв. и са с 5,4 на сто в повече от 2013 г.¹⁰¹

1.1. **Осигурителните приходи** са в размер на 7 102 080,5 хил. лв. От тях 4 483 134,6 хил. лв. са осигурителни вноски и 2 618 945,9 хил. лв. - трансфери от държавния бюджет (ДБ) в размер на 12 на сто върху сбора на осигурителните доходи на всички осигурени лица за календарната година. Установено е преизпълнение с 0,9 на сто, а спрямо 2013 г.¹⁰² – с 5,5 на сто.

а) Отчетените **приходи от осигурителни вноски** са преизпълнени с 1,4 на сто спрямо заложените в ЗБДОО за 2014 г. и са с 6,2 на сто повече от събраните осигурителни вноски през 2013 г., което се дължи на подобряване на събираемостта, увеличение на средния осигурителен доход, увеличението на максималните и на минималните осигурителни прагове по основни икономически дейности и групи професии и по-ниското ниво на безработица. Осигурените лица за 2014 г. са 2 735 101 или с 8 623 повече от планираните и с 5 301 лица повече спрямо 2013 г.

В представения консолидиран отчет на ДОО приходите от осигурителни вноски са посочени по подпоказатели, което дава по-голяма яснота и прозрачност на събраните осигурителни вноски.

б) Трансферите от ДБ в размер на 12 на сто върху сбора на осигурителните доходи на всички осигурени лица за календарната година са преведени в пълен размер - 2 618 945,9 хил. лв. и представляват 36,9 на сто от осигурителните приходи по бюджета на ДОО за 2014 г.

1.2. **Неданъчните приходи** в размер на 20 950,7 хил. лв. са преизпълнени с 15 на сто спрямо планираните, което се дължи на преизпълнение на приходите от глоби, санкции и наказателни лихви и други неданъчни приходи.

1.3. **Приходите от внесени ДДС и други данъци върху продажбите** са в размер на (- 958 хил. лв.) и са изпълнени на 92,9 на сто, като данъците са внесени в държавния бюджет.

1.4. През 2014 г. неусвоени средства по два проекта¹⁰³ за безвъзмездна помощ, предоставена от институции на ЕС, са отчетени в приходната част на бюджета, вместо в раздел „Финансиране“. Допуснатото неправилно отчитане е в незначителен размер (63,6 хил. лв.) и няма да окаже влияние на потребителите на информация от отчета.

⁹⁹ ЕБК за 2014 г. е утвърдена на 20.12.2013 г., т.е. след обнародването в Държавен вестник на ЗБДОО за 2014 г. (10.12.2013 г.)

¹⁰⁰ 9 376 121,4 хил. лв.

¹⁰¹ Общо събраните приходи (без трансферите за осигурителни вноски от ДБ) за 2013 г. са 4 273 098,7 хил. лв.

¹⁰² Осигурителните приходи за 2013 г. са 6 730 594,4 хил. лв.

¹⁰³ „Развитие на институционална електронна система на НОИ за EESSI“ и „Социални агенции за бъдеща Европа“ (SAFE)

1.5. Предвидено е държавата да участва във финансирането на осигурителните разходи, чрез **трансфери** в размер на 4 935 999,4 хил. лв. По бюджета на ДОО са получени трансфери в размер на 4 883 301,8 хил. лв., в т.ч. 4 882 939 хил. лв. от централния бюджет (ЦБ) и 362,8 хил. лв. от други бюджетни организации.

Получените трансфери включват: трансфери от ДБ в размер на 12 на сто върху сбора на осигурителните доходи на всички осигурени лица за календарната година - 2 618 945,9 хил. лв.; трансфер от ЦБ за ДОО – 331 872,1 хил. лв.; допълнителни субсидии от централния/държавния бюджет за покриване на недостига от средства - 1 928 534,9 хил. лв.; трансфери за поети осигурителни вноски и данъци - 3 586,1 хил. лв. и трансфери от МТСП по програми за осигуряване на заетост - 362,8 хил. лв.:

а) предвидените трансфери от ДБ в размер на 12 на сто върху сбора на осигурителните доходи на всички осигурени лица за календарната година са преведени в пълен размер;

б) получените трансфери от ЦБ за ДОО съответстват на регламентирания размер в ЗБДОО за 2014 г.;

в) получените допълнителни субсидии от централния/държавния бюджет за покриване на недостига от средства са с 2,9 на сто по-малко от предвидените в ЗБДОО за 2014 г.¹⁰⁴ и с 3,1 на сто в повече спрямо 2013 г.¹⁰⁵

г) трансферите за поети осигурителни вноски и данъци не са предвидени в ЗБДОО за 2014 г., но са в изпълнение на централизираното разплащане на осигурителни вноски и данъци и други публични вземания съгласно чл. 159 от ЗПФ;

д) получените трансфери от други бюджетни организации – Министерството на труда и социалната политика (МТСП) по програми за осигуряване на заетост, в размер на 362,8 хил. лв. са в изпълнение на действащото законодателство.

2. По Раздел „Разходи и трансфери

Изпълнението на разходите и предоставените трансфери по консолидирания бюджет на ДОО е 9 386 710,5 хил. лв., които са 100,2 на сто спрямо приетите със закона и с 4,6 на сто повече спрямо предходната 2013 г.¹⁰⁶

2.1. Отчетените **разходи** в размер на 9 380 684,1 хил. лв. са 100,2 на сто спрямо планираните. Установен е преразход от 15 390,9 хил. лв., който се дължи на допълнително изплатените през 2014 г. еднократни допълнителни суми към пенсиите, на по-големи разходи за социални обезщетения и помощи и за отбрана и сигурност.

С най-голям относителен дял са разходите за пенсии – 86,9 на сто, следвани от разходите за социални помощи и обезщетения – 12,3 на сто и разходите за програми, дейности и служби по социално осигуряване, подпомагане и заетост – 0,7 на сто.

а) **По показателя разходи за „Пенсии”** в ЗБДОО за 2014 г. са отчетени разходи в размер на 8 154 906,5 хил. лв., които са 100,1 на сто спрямо планираните. Установен е преразход в размер на 7 633 хил. лв., което е 0,1 на сто спрямо предвиденото в закона. Разходите за пенсии са нараснали с 4,8 на сто спрямо 2013 г.¹⁰⁷ Превишението се дължи на изплатените през 2014 г. еднократни допълнителни суми към пенсиите, които не са планирани в бюджета.

За 2014 г. разходите за пенсии (с пощенска такса и ДДС) са 9,9 на сто от БВП.¹⁰⁸ Към 31.12.2014 г. броят на пенсионерите е 2 179 989, които са с 6 581 по-малко спрямо 2013 г.¹⁰⁹

¹⁰⁴ 1 985 181,4 хил. лв.

¹⁰⁵ 1 869 751,2 хил. лв. е получената през 2013 г. допълнителна субсидия от ЦБ за покриване на недостига от средства

¹⁰⁶ отчетени разходи и трансфери в размер на 8 977 531,1 хил. лв. през 2013 г.

¹⁰⁷ разходи за пенсии за 2013 г. – 7 784 587,4 хил. лв.

¹⁰⁸ БВП за 2014 г. е 82 164 мил. лв. по данни на Националния статистически институт

През 2014 г. броят на новоотпуснатите пенсии е 99 379, в т.ч. 90 488 лични пенсии и 8 891 наследствени пенсии. Спрямо 2013 г.¹¹⁰ общият брой на новоотпуснатите пенсии е намалял с 22 418, което е в резултат на провежданата пенсионна реформа.

От отчетените разходи за „Пенсии” с най-голям относителен дял са: „Пенсии за сметка на ДОО”, които са 95,6 на сто, следвани от „Пенсии за сметка на ДБ” – 3,9 на сто, „Издръжка (пощенски такси, ДДС и други финансови услуги)” – 0,5 на сто и „Капиталов трансфер за прехвърляне на пенсионни права към пенсионните схеми на ЕС, ЕЦБ и ЕИБ“ – 0,01 на сто.

Продължава тенденцията разходите за пенсии да изпреварват увеличението на приходите от осигурителни вноски. През одитирания период приходите от осигурителни вноски не покриват извършените разходи за пенсии (без пенсиите за сметка на ДБ). През 2014 г. на 100 осигурени лица съответстват 80 пенсионери. Съгласно дългосрочната прогноза на НОИ за разходите за пенсии до 2060 г. на 100 осигурени лица ще съответстват 99 пенсионери.

Дължимите суми за надвзети пенсии към 31.12.2014 г. за събиране от НОИ са 9 157,8 хил. лв., които са увеличени с 26,1 на сто спрямо предходната година.¹¹¹ Увеличението се дължи на промяна¹¹² в отчетността и засилен контрол при обработка на документите за пенсии.

б) Установено е превишение на разходите за **социални помощи и обезщетения** с 1,5 на сто спрямо планираните, което се дължи на изплатени повече: парични обезщетения за временна неработоспособност поради общо заболяване и поради нетрудови злополуки, както и парични обезщетения за бременност и раждане. Превишението е в резултат на изплатения по-голям брой работни дни над планираните.

Дължимите суми по надвзети парични обезщетения за временна неработоспособност и обезщетения за безработица към 31.12.2014 г. за събиране от НОИ са общо в размер на 11 028,9 хил. лв. Спрямо предходната година¹¹³ тези суми са увеличени с 55,7 на сто, което се дължи на промяната на отчетността¹¹⁴ и засилената контролна дейност.

в) Реализираната икономия по показателя **„Програми, дейности и служби по социалното осигуряване, подпомагане и заетостта“** се дължи на намаление на разходите спрямо планираните, както следва: разходи за персонал – с 1 900 хил. лв., за издръжка – с 4 988,4 хил. лв., капиталови разходи – с 3 386,4 хил. лв. и разходи за членски внос и участие в нетърговски организации и дейности – с 6,7 хил. лв.

г) Установеният преразход по показателя **„Отбрана и сигурност“** в размер на 18,9 хил. лв. е във връзка с допълнително предоставени средства¹¹⁵ за непредвидени и/или неотложни разходи за предотвратяване, овладяване и преодоляване на последиците от бедствия по фасадата на сграда, стопанисвана от ТП на НОИ гр. Русе.

д) По показателя **„Разходи за лихви“** е реализирана икономия в размер на 29,8 хил. лв. или 38,9 на сто от планираните.

2.2. Предоставените трансфери от бюджета на ДОО към бюджета на МТСП са 84,3 на сто спрямо предвидените в закона. Трансферите са в съответствие с действащото законодателство и са усвоени в пълен размер.

3. По раздел „Финансиране“

¹⁰⁹ Към 31.12.2013 г. броят на пенсионерите е 2 186 570

¹¹⁰ Общ брой новоотпуснати пенсии за 2013 г. – 121 797

¹¹¹ надвзетите пенсии за събиране от НОИ към 31.12.2013 г. са 7 261,2 хил. лв.

¹¹² чл. 20 от КСО

¹¹³ 7 084,1 хил. лв

¹¹⁴ чл. 20 от КСО

¹¹⁵ по ПМС № 116/15.05.2014 г.

3.1. През 2014 г. от НОИ са погасени дължимите суми по **дългосрочни заеми от Световната банка** в размер на 3 736,3 хил. лв., в т.ч. главница и дължими лихви.

3.2. Отчетени са **суми по разчети за поети осигурителни вноски** в размер на 4 288,6 хил. лв., които са в съответствие с разпоредбите на чл. 159 от ЗПФ и параграф 22а от ПЗР на КСО.

3.3. Отчетените средства по показателя **„Друго вътрешно финансиране“** (2 524,5 хил. лв.) не са предвидени в ЗБДОО за 2014 г., но са законосъобразни. По показателя не са отчетени неусвоените средства (63,6 хил. лв.) по два проекта¹¹⁶ за безвъзмездна помощ от институции на ЕС.

3.4. Наличните средства към 31.12.2014 г., в размер на 217,3 хил. лв., съответстват на левовата равностойност на остатъците по валутните сметки на НОИ за изплащане на пенсиите по международни спогодби.

4. По раздел „Дефицит/Излишък“

Изпълнението на бюджетите на отделните фондове на ДОО през 2014 г. е както следва:

4.1. По бюджета на фонд „Пенсии“ е отчетен по-висок дефицит от планирания с 29 327,8 хил. лв., който се дължи на събраните с 10 512,5 хил. лв. по-малко приходи от осигурителни вноски, превишение на разходите за пенсии в размер на 18 863,9 хил. лв. и постигната икономия на разходи за социални помощи и обезщетения в размер на 48,6 хил. лв.

4.2. По бюджета на фонд „Пенсии, несвързани с трудова дейност“ е отчетен излишък от 9 343,7 хил. лв., който се дължи на постигната икономия от разходи за пенсии за сметка на ДБ и тяхната издръжка в размер на 9 352,2 хил. лв. и от разходи за социални помощи и обезщетения - 5,2 хил. лв.

4.3. По бюджета на фонд „Трудова злополука и професионална болест“ е отчетен излишък, който е с 17 095 хил. лв. над планирания. По-високият излишък се дължи на получени повече приходи от осигурителни вноски с 13 543,2 хил. лв. от планираните и постигната икономия на разходи: за пенсии за сметка на ДОО и тяхната издръжка – 1 878,7 хил. лв., за социални помощи и обезщетения – 551,1 хил. лв. и с 1 222 хил. лв. по-малко предоставени трансфери от планираните за МТСП.

4.4. По бюджета на фонд „Общо заболяване и майчинство“ е отчетен по-малък дефицит с 5 549,3 хил. лв. от планирания, който се дължи на събраните в повече осигурителни вноски с 44 708,5 хил. лв. и на предоставения по-малък трансфер за АСП с 1,6 хил. лв., независимо от установения преразход за изплатени социални помощи и обезщетения в размер на 39 160,8 хил. лв.

4.5. По бюджета на фонд „Безработица“ е отчетен дефицит, който е по-малък с 34 207,1 хил. лв. от планирания и се дължи на постъпилите в повече приходи от осигурителни вноски с 12 455,2 хил. лв., и постигнатата икономия на разходи за обезщетения за безработица с 21 751,9 хил. лв., спрямо планираните.

4.6. По бюджета на НОИ е отчетен по-малък излишък с 40 777 хил. лв. от планирания. Наличните средства в края на периода по отчета на консолидирания бюджет на ДОО за 2014 г. са 217,3 хил. лв. и съответстват на левовата равностойност на остатъците по валутните сметки на НОИ за изплащане на пенсиите по международни спогодби.

Установените дефицити по фондовете на ДОО „Пенсии“, „Общо заболяване и майчинство“ и „Безработица“ са финансирани с излишъците по бюджетите на фондовете

¹¹⁶ „Развитие на институционална електронна система на НОИ за EESSI“ и „Социални агенции за бъдеща Европа“ (SAFE)

„Пенсии, несвързани с трудова дейност, „Трудова злополука и професионална болест” и бюджета на НОИ.

Системите за финансово управление и контрол в изследваната област са адекватни и ефективни, с изключение на осъществяван, но не регламентиран във вътрешни правила предварителен контрол преди изплащане на паричните обезщетения и помощи от ДОО.

В заключение Сметната палата изразява следното становище:

Отчетът за изпълнението на бюджета на ДОО за 2014 г. е изготвен, утвърден и представен в Сметната палата и в Народното събрание при спазване на законовите процедури. Структурата и съдържанието на отчета отговарят на изискванията на Закона за бюджета на ДОО за 2014 г. и Кодекса за социално осигуряване, с изключение на незначителна сума отчетена като приход, вместо финансиране. Получените приходи и трансфери, извършените разходи и предоставените трансфери от НОИ на други бюджети са в съответствие с действащото законодателство и са отразени вярно в отчета за изпълнението на бюджета на ДОО за 2014 г.

Настоящото становище е прието от Сметната палата с Решение № 123 от 03.09.2015 г. (Протокол № 21)